

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XVI. NÚMERO 363

15 DE MAIG DE 1997

PREU: 200 PTS

La Protectora d'Animals denuncia la Diputació Alacantina, presidida pel fatxa Julio España (PP)

La Societat protectora d'Animals d'Alacant ha presentat denúncia davant el Tribunal de Drets Humans d'Estrasburg contra la Diputació, per que destina cinc milions anuals per a la promoció de toreros novells i, per contra, retalla les ajudes per a les bosses d'aliments a les famílies necessitades que tenen nins a la Llar Provincial.

Segons Raúl Mérida, president de la Protectora d'Animals, "la Diputació restreny les ajudes a les famílies necessitades per destinar aquests doblers a ensenyar als joves a matar als bous".

L'Ajuntament d'Alacant tampoc ha escapat a les crítiques d'aquest grup, que ha expressat la seva indignació per l'acord, adoptat per unanimitat de tots els grup polítics, incloent les formacions d'esquerra, de posar en marxa una Escola Municipal Taurina. Els directius d'aquesta associació han anunciat que denunciaran aquest comportament davant diferents col·lectius de la Unió Europea.

A LES CURSES DE BRAUS SE PRACTICA

LA TORTURA

A una cursa de braus se tortura a sis braus fins a la mort. Els claven una pica, sis banderilles i una espasa d'un metre de llargària tantes vegades com sia necessari, a més de les barbaritats que li han fet abans de sortir a la plaça.

EL SADISME

Perquè només hi van els assedegats de sang i mort. Si no fos així acceptarien una cursa sense picadors, posarien banderoles adhesives i espases simulades. Seria el mateix sense sang ni tortura.

HI HA MASCLISME

Perquè és un espectacle exclusiu de "MASCLOTS" que el justifiquen dient que "tenen més pilotes que ningú" (només en tenen dues i menys cultura que un mosquit).

ÉS IRRACIONAL

Perquè no tenen cap lògica a punt d'entrar al segle XXI, i ara que ja som europeus de ple dret, encara fessin aquests espectacles obscurantistes, de l'Edat Mitjana i tercermundistes per a divertir-se, condemnant innocents animals.

ES DE BOJOS

Perquè només un malalt mental pot passar gust amb sofriment dels altres. Ω

6 HERRLICHE STIERE... für Dein Geld ?
UNSCHULDIG
 zum FOLTER-TOD verurteilt !

lebendig aufgespießt mit Pfeilen bespickt
 gemartert erdolcht
 verpöttelet verstümmelt

Bezahle nicht DA FÜR ! Werde nicht mitschuldig !

Bewahre Deine MENSCHENWÜRDE !
BLEIB WEG vom Stierkampf !

Es ist (kein Kampf) nur TRICKS und SIEPLOSE QUÄLEREI.
 ein ABSCHLACHTEN AUF RATEN, auch nach dem SPANISCHEN
 TIERSCHUTZ-GESETZ verboten.

Ohne TOURISTEN wird die Quälerei unrentabel

C. Antitaurino Apartado 3.098 Zaragoza

JUSTÍCIA PER A LA NOSTRA NACIÓ ESCLAVA

Pensen dins seu els insensats:
"Déu no és res".
Són corromputs, és detestable el seu obrar,
ningú no fa el bé.

El Senyor guaita des del cel
per veure com són els hòmens,
per observar si n'hi ha cap d'assenyat
que cerqui Déu.
S'han desviat, s'han pervertit tots plegats,
ningú no fa el bé, ni un tan sols.

Aquests malèfics veuran clarament,
i ho proclamaran,
que els qui devoren el meu poble,
és pa sagrat que devoren.

Quin esglai s'apodera d'ells
quan veuen que Déu fa justícia!
Es reien de la causa del pobre
i han vist com Déu l'empara.

Oh! que vingui Sió
la salvació d'Israel!
Que el Senyor renovi
la vida del seu poble,
Jacob s'omplirà de goig,
Israel s'alegrarà.

SUMARI

2 Foc i Fum	14 Cartes al director
3 Protocols per una Praxi intel·lectual d'alliberament (IV) Ignorar (II)	Sa Pobla amb els seus autors: El I Encontre d'Escriptors Poblers
4 L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970)	15 Gloses
6 M. López Crespi, tres premis en tres mesos Margalida Comas, una menorquina de projecció internacional	16 Petits Anuncis
7 Dificultat de comunicar-se L'esclavatge	17 Endavant amb la prevenció
8 L'esperit republicà	18 El naixement del sionisme polític i la "Renaixença" catalana: Dos fenòmens del nacionalisme romàntic
9 La rauxa Internet	19 La solidaritat d'un poble
10 No al tractat de Maastricht Més sobe el català de València	20 Un Déu com nosaltres, el Déu planer
11 Quan el poder puja i baixa	21 "Er andalü realia Yenvittika"
12 Cronologia de la Història de Catalunya Plena (I)	22 Sobre la manca d'autoritat dels catalans
13 Tradicions, tradicionalisme "Quo vadis" Canal 9? Sense fe	23 La moderació salarial i els pressuposts restrictius no són un guany per a tots Sadisme, màfia, pedofília a ca nostra Els colonitzats: robots fanàtics per la quincalla forastera
	24 La Cuina de na Tonina Es Gall

Dissabte 17 de maig, a les 19 hores

Tothom al Born de Palma

"Milers de mans per reclamar"

Afegeix la teva mà firmada

Especial dedicat a
LES BARRIADES DE SON COTONER - ES FORTI - SON DAMETO - SO N'ESPANYOLET
 Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada quinze dies.

Mallorquins! Lluitem!

De vegades no és gens car ni complicat. Per exemple: si us agrada algun article de L'ESTEL, del Diari de les Balears o d'altra revista nacionalista, feu-ne fotocòpies ampliades i penjau-les als taulons d'anuncis del vostre lloc de treball, al fanals o a les parets del vostre barri.

Si no avançam, reulam.

Els drets no s'han de pidolar, s'han de practicar, amb pau, però amb plena i bella sobirania.

I cal desemmascarar les podrides mentides de l'Espanya sàdica.

I cal aturar els peus als incendiàries que volen cremar la nostra cultura.

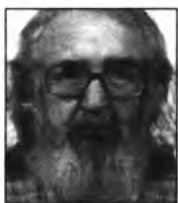
CRIDA ALS CATÒLICS I ALS NACIONALISTES MALLORQUINS

A fi que la jerarquia de l'Església, sovint més bocabadada esperant directrius d'afora i de **les altres esferes del poder** d'aquest món que no pas atenent com toca als fidels, s'adonin que **VOLEM I HEM MENESTER DE CULTES EN CATALÀ,**

Us proposam:

Què als municipis o barriades on hi hagi misses en català **destineu la quota d'Hisenda a l'Església,** com una pinya. I que on no sou ben atesos, **no.**

Segur que les ments preclares de la Cúria entendran el missatge monetarista i ens farem notar, si ho fem plegats: Força i boicot.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* El president Pujol va anar a la "Feria d'Abril" de Catalunya. Hi va anar i va quedar com un senyor. Va fer un discurs en català que va ser molt aplaudit. El president Màngues va inaugurar l'Hospital de Manacor, on tots els que hi fan feina i tots els pacients són catalanoparlants i fa un discurs en castellà. I això ho fan la majoria dels manefles del PP que ens governen, infringint les lleis del Parlament Balear que diuen que les autoritats, en parlar en públic ho han de fer en català.

* Perquè, en veritat, no tenen remei, aquests del PP que ens comanden: mentre ballen sevillanes beuen vi i mengen pernil a la barriada de son Tril-lo, els terroristes proven de cremar la impremta de baix de can Moll i la governadora, la inefable Catalina Cirer, diu que això no ha estat quasi res. Saps si li cremassin qualque cosa de devers ca seva!

* El passat dissabte dia 26 d'abril hi va haver festa grossa al camp de futbol de Portocristo. La festa

va consistir en una torrada i una sèrie d'actuacions folklòriques a fi d'animar a la gent a acostar-se al camp de futbol i deixar la seva signatura a favor de la independència municipal d'aquest poble, de 4.800 habitants dependent de Manacor, que vol ésser senyor dels seus destins. Només els mancaven 500 signatures per arribar al 50% més una i les aconseguiren amb escreix. Ara, podran començar els tràmits adients davant el Govern Balear. A s'Arenal de Mallorca se va intentar remoure la gent en favor de la independència municipal, però se veu que aquest poble, molt més gran que Portocristo, no té consciència de ser poble, i ho va deixar córrer, encara que cada parell d'anys hi hagi col·lectius que ho recordin quan se veuen menyspreats per l'Ajuntament de Ciutat o pel de Llucmajor.

El batle de Llucmajor té una bona papereta per resoldre. Dóna permís per fer un xalet damunt la cova de Cala Pi. Ara Patrimoni hi

envia els seus tècnics i l'oposició l'acusa d'atemptar contra el Patrimoni. A veure si entre tots ho arreglen.

A Badia Gran (comarca de s'Arenal) s'ha obert la primera oficina bancària. I aquesta oficina l'ha obert SA NOSTRA. Una entitat que en la nostra infància anomenavem el MONTEPIO. Una entitat que mereix tota la nostra confiança, per ser mallorquina, i per dedicar una part important dels seus guanys (enguany mil milions) a obres socials i culturals a dins les Illes Balears. Tots els bancs i caixes en tenen de guanys, però les reparteixen entre els seus accionistes. SA NOSTRA té en compte a la gent de Mallorca i, la gent, que ho sap, hi deposita la seva confiança, i els seus doblers.

* Hi ha persones per a qui l'insult és un voluptuositat; és, sens dubte, una voluptuositat d'oriental. Baroja.

* Gregorio Aldasoro, el regidor del PP de Sestao (Biscaia) arrestat per la seva relació amb un transbord de quatre tones de marihuana confiscat la setmana passada a la localitat basca de Santutzi, que fou suspès cautelarment de militància després del seu ingrés a la presó, forma part,

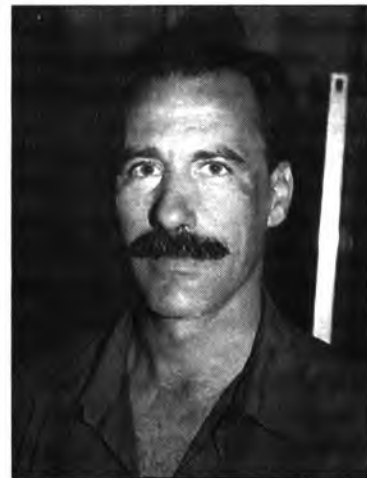
pressumptament d'un grup que actuava a l'Estat espanyol com intermediari d'una xarxa internacional de narcotràfic que pretenia fer arribar droga des de Colòmbia fins a Holanda. El transbord, que hauria arribat al mercat negre als 1.830 milions de pessetes, suposa la major quantitat de marihuana confiscada a Euskadi. En l'operació, que continua oberta, han estat detingudes sis persones. Uns bons bergants estan fets aquests del PP!

* Les cadenes estatals i autonòmiques de televisió, dediquen l'any passat una mitjana de 5 minuts diaris de la seva programació a la religió, el que suposa un percentatge del 0'4% del total de la graella de programes. Canal 9 és la cadena pública que menys temps va dedicar a temes de caràcter religiós a la que nomes va donar 2 minuts diaris d'atenció. Se veu que els fatxes que comanden a la comunitat valenciana estan en contra de la religió.

* També estan contra la recepció de TV3. Així la policia estatal impedeix que els tècnics adobin el retransmissor d'Alacant, de manera que ara l'única manera de veure-la és via satèl·lit. Ω

En Pere Jovani i el seu fill Joan obren ara fa 15 anys la **Relotgeria Jovani** a la barriada des Fortí.

En Jaume Moià, natural de sa Calatrava, fa 16 anys que va obrir el **Taller de Cotxes Automar** a la barriada des Fortí.

Santa Catalina

L'Associació Bona Gent va celebrar la "Festa de Primavera", en olor de multituds

El passat vint i cinc d'abril, l'Associació d'Amics de la Tercera Edat Bona Gent, de l'arraval de Santa Catalina, en el marc del seu local al carrer del Ferro, 12, en olor de multituds (unes sis-

centes persones), va celebrar la seva Festa de Primavera '97.

Va assistir a l'acte com a convidada d'honor, la consellera de Presidència del Govern Balear, la senyora Rosa Estaràs, que hi

va anar acompanyada del director general d'Acció Social del Govern, Miquel Angel Martín.

Hi va haver ball de bot, desfilada de models a càrrec de les "joves" models de Bona Gent, les

quals mostraren els nous models de primavera-estiu, dissenyats per elles mateixes. Recital de poesies mallorquines a càrrec de socis-poetes: na Barbara Gelbert que va recitar **Mallorca amada** i en Miquel Cardell que va recitar **Canto a Bona Gent i a Rosa Estaràs**. Així-mateix hi va haver exposició de peces de tela mallorquina que daten dels segles XVII i XVIII, unes 200 peces. Exposició de Tallers Bona Gent '97: pintura sobre tela, quadres tridimensionals, brodat de punt mallorquí, ceràmica, repujat sobre estany, etc. També s'exposaren algunes escultures del prestigiós escultor vilafraquer Josep Gaià Font.

Hi va haver parlaments a càrrec de na Rosa Estaràs, en Josep Company, director de l'entitat i en Pere Felip, portaveu de la mateixa; tots tres foren molts aplaudits.

A continuació se va servir un berenar de pinyol vermell, finalitzant la diada amb un ball ben vitenc (d'aferrat) i festa i sarau per llarg. **Redacció Ω**

N'Antoni Perelló, d'ascendència gabel·lina, fa 3 mesos que amb en Carles Bauçà i na Margalida Ferriol, ha obert l'empresa associada a Deixalles, **Escapat Ecomissatgeria** a la barriada de Serralta. Distribueixen cartes i paquets per dins Ciutat amb bicicleta.

N'Antoni Ripoll, natural d'Alaró, fa 12 anys que va obrir el **Videoclub Casablanca**. A la fotografia amb la seva sòcia Maciana Bosc de son Ferriol.

Protocols per una Praxi intel·lectual d'alliberament (IV)

PROPOSTES D'EN JOAN QUETGLES I VENY

Setè Protocol.- *LA FORÇA DE LES IDEES*. "Hem d'estar convençuts de que lo vertader té per naturalesa l'obrir-se pas en arribar el seu temps", diu En Hegel. Aquest Sisè Protocol és clau per entendre les possibilitats de la nostra praxi. Si som al *CAMÍ DE LA VERITAT* - hi haurem de demostrar que hi som, verament - el sistema no podrà frenar les nostres escames. Una vegada que En Galilei va haver publicat el seus *Discorsi*, totes aquelles Universitats teològiques i els savis oficials de l'Escalafó romà s'extenuaren en una llarga lluita que no duia a en lloc, sinó a la decadència extrema. Milers de "savis-ignorants" repetint sempre la mateixa cantinela contra la física moderna. Quan arribà En Newton, emmudiren, aquells frares.

Per suposat, no ens estem referim a la nostra força, sinó a l'estranya situació de manca d'equilibri, de feblesa, de les diverses confraries d'intel·lectuals que són els agents del Règim. Em refereixo a les seves grans contradiccions que fan que el nostre camí resti obert, amb fàcils accessos. La nostra posició com a agents ideològics s'acostaria més als mètodes del remonstranisme holandès (Calvinisme). Haurem de veure que l'oligarquia no ha retut el Poder. No ens hem d'estranyar, doncs, que la Filosofia de N'Ortega y Gasset figuri al llibre de text com una de les grans filosofies de l'època contemporània. A la manera d'aquells teòlegs del setcents, els ideòlegs hispans d'ara continuen repetint el discurs tronat de l'oligarquia (Hi ha llibres de text oficials d'Ha. de la Filosofia, encara citen com a "científic" la figura del cardenal Bellarmino, l'inquisidor que va processar En Galilei!). Haurem d'estudiar aquest discurs. Tot i que disposa d'instruments de poder molt poderosos - l'Església romana no podia ser d'altra manera! -, no aconsegueix sortir del seu profund desprestigi intel·lectual. Esgota el seu immens exèrcit de frares en una inacabable guerra contra la modernitat. Centenars de "savis", milers de llibres, no aconsegueixen fer reviure la filosofia de Sant Tomàs, la "Ciència" oficial de Roma que s'imparteix, inútilment, als cinc continents.

L'ESGLÉSIA CATALANA DECADENT. Per allò que la relaciona a les qüestions d'aquests PROTOCOLS, és convenient deixar uns punts bastant aclarits, com seria: a)

Que nacionalment fou traïdora el 36. Es va lliurar al franquisme i a l'espanyolisme sense demanar contrapartides nacionals catalanes. Si bé hem de reconèixer que, una vegada vista la impossibilitat de la via del *nacional-catolicisme*, la jerarquia catòlica ha deixat reconstruir importants llençols de la identitat nacional de l'església catalana al Principat; no així a les Illes o a València. b) Tot i que reté un gran poder, de fet, ha perdut el control ideològic de la societat catalana. La gran hecatombe del fracàs del *nacional-catolicisme* els va tocar d'una mort definitiva, sembla. c) Malgrat els trets "catalanistes" de l'Església catalana, el Papa de Roma és un dels grans campions de l'hispanisme, i un veritable marginador de Catalunya. d) **DECADÈNCIA** quantitativa i qualitativament considerada. Els joves catalans de famílies humils ja no omplen els seminaris catòlics. e) Han deixat de ser un competidor important dels moviments de renovació intel·lectual i social com el que pretenem nosaltres.

(Pendent: fer un protocol referit a la nostra postura respecte de l'Església i del Poder de Roma. Entenc que és un enemic a combatre i no un possible aliat)

Vuitè Protocol.- *ATURAR L'ALLAU DELS MIG-SAVIS POPULARS. PREVENCIÓ CONTRA ELS FALSOS SAVIS. MÈTODE DE VERIFICACIÓ*. Aquest protocol conté la qüestió fonamental: qui, i de quina manera, "expedirà títols" de la "nova saviesa". I, encara més, quin és el mètode de verificació de la *bonesa* intel·lectual. No és suficient presentar un sistema ben elaborat per invalidar els diversos sistemes de Saber a què ens referíem. En Marx va exposar un nou sistema de Saber. Pretenia que el seu era el *Socialisme científic*, a un nivell superior al dels socialistes utòpics. Donava per suposat, En Marx, que sorgiria una misteriosa coincidència entre la consciència del "proletariat" i la filosofia marxista (heus ací l'audàcia sense parió d'En Marx: milions de treballadors, de diversa condició social i nacional, reduïts a una sola "consciència del proletariat"). En Marx posava la consciència del proletariat i la revolució obrera com a garantia de la bondat del seu Saber (A favor d'En Marx: mai una filosofia havia tingut una tan extraordinària difusió entre les classes populars, tal sols comparable a la dels llibres sagrats).

Com a elements definitoris de la praxi il·lustrada, inicialment, disposaríem de:

a) El materialisme històric reformat entès en un sentit ample. Per entendre'ns, ens situaríem en un post-hegelo-marxisme i en un post-positivisme. Entenc que hi ha molt de material aprofitable d'en Hegel i d'en Marx, però també moltes vies que no duen enlloc.

b.1) També disposaríem d'una sòlida base de materials científics que ens forneix la historiografia moderna.

b.2) Reconèixerem les obres dels clàssics - fins i tot dels més reaccionaris - són una expressió directa i insubstituïble de l'època que visqueren.

c) De bon principi, entenem que l'agent de la Història és la nació. Ben entès: la nació i el conflicte de les classes socials en el seu si. Pel que fa als nostres interessos, la nació és Catalunya.

d) S'ha d'ésser conscient de la importància de la llengua catalana com a configurador de l'enteniment. Per descomptat, que hem de donar un suport total al redreçament de l'idioma.

e) A la manera avançada dels flamencs, hem d'accel·lerar el pas a l'ús de l'idioma anglès com a llengua de relació en substitució de l'espanyol. Aquesta és una qüestió a resoldre d'immediat.

f) Hem de tenir en compte *L'ALIAT EXTERIOR*. Institucions i persones que són interessades en el procés de Catalunya i en tot allò que fan els catalans; o, simplement, que els seus interessos culturals tenen importants coincidències amb els de Catalunya. Gran Bretanya, Estats Units, Canadà, Holanda, Flandes, Suïssa, Israel, Bohèmia, Àustria, Països Nòrdics i, sobretot, Alemanya. Ells tampoc donen validesa al Sistema de Saber oficial hispà. (Per altra costat, *són nacions que, en un moment o altre de la Història, es traguieren de sobre el domini de Roma*. Hem d'aprendre a valorar aquestes nacions que trencaren amb Roma i crearen la cultura republicana moderna. Hem de tenir en compte que actualment divergeixen de la tradició hispànica i de la de Roma). Això vol dir que el Sistema de Ciència Mundial es situa en contra del no-saber hispà i a favor de les tesis de la Il·lustració Catalana.

Queda clar que aquest bagatge és el punt de partida per iniciar el moviment. Ω

Ignorar (II)

JULIÀ PERE RADO I GARAU

Continuem amb el pròleg. De aquí data en estas islas el idioma lemosín, herencia hermosa de nuestros amigos y de nuestros hermanos que nos obraron la restauración, y que sobre sus propias galas luce muchas del latín. (VIII).

No hay necesidad de comentario para ver que la tenemos de saber este idioma; pero patente la imposibilidad de desterrar de aquí el lemosín, tampoco la hay para conocer que es fuerza contentarnos con generalizar el castellano entre nosotros. Para emprender con fruto el estudio de una lengua extranjera, es preciso haber aprendido la nativa por principios. Esta máxima sentada por los sabios, ahorra el trabajo de dilucidarla; y es tan cierta como lo es que, generalmente hablando, entre nosotros el castellano es extranjero por desconocido.

Se está muy lejos que este tratado merezca otro nombre que el de elemento, y de que se halle exento de faltas que no se habrán advertido, o no se habrán sabido advertir; pero si se atiende a la pureza de la intención, y a que no se han podido consultar otras páginas que las del idioma pronunciado; se promete que se dispensará toda indulgencia. Se deja para más adelante, o para otros el dar un tratado completo sobre la senda aquí trazada, o nuevo camino que mejor abran seguros de la aceptación; **porque aquí no se piensa sino en buscar la verdad; y en abrazarla donde se hallare y de cualquier parte viniere.** (XI-XII).

Esta se ha redactado en castellano, anomalía disimulable, si se atiende a que en lo material de la imprenta han faltado signos para estamparla en lemosín. (XIII-XIV).

Nuestra lengua en cuanto a su prosodia observa reglas fijas y constantes, porque las observa el sonido de la palabra. (XIV).

Sobre la puntuación se sigue la castellana porque **es preciso que se asimilen ambas lenguas**

en cuanto sea posible.

També hi ha el diccionari entitulat Nuevo Diccionario Mallorquín-Castellano-Latín por el Doctor en ambos derechos, 1858, Imp. y Librería de Juan Colomar, secció Mallorca, 2, 196; també ho editarà properament la Prensa Universitaria a la Biblioteca Aldomanuzio de María Jesús Manzano, un milenar d'exemplars i al pròleg diu:

La primera dificultad que se presentó, y que hubo que vencer, fue la falta absoluta de una gramática de nuestro idioma. La formación de la gramática de una lengua debe preceder a la formación de su diccionario: preciso es que del libro pronunciado salga antes el libro escrito, que explique el sonido de la palabra, que manifieste la clase de esta palabra, que enseñe la combinación de esta palabra, y que demuestre el modo de pintar permanentemente el sonido mismo de esta palabra, porque en un diccionario todo esto de continuo se presenta. Hice por ello la **gramática mallorquina-castellana**, y en 1835 la publiqué. Así en sustancia, entre otras cosas, hablaba el prólogo de mi antiguo diccionario, del que habían ya visto la pública luz algunas entregas; cuando paralizaron su curso una enfermedad tan larga como penosa y grave, y otras causas ajenas a mi voluntad.

Entretenerme en manifestar la conveniencia, la necesidad, la gran necesidad de un extenso diccionario de nuestra lengua, sería ofender el buen sentido de mis compatriotas. Lo he redactado en castellano, porque es el idioma en que **estudiamos**, el idioma casi extraño en Mallorca el pasado siglo, pero bien conocido ya en el actual, **el idioma que ha de hacer comprender nuestro dialecto a los que no lo conocen, el idioma, en fin, que debemos todos generalizar en nuestro país, ya que desterrar de entre nosotros el mallorquín es IMPOSIBLE.** Ω

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). III part

La incultura i el feixisme, entrebancs per al desenvolupament del teatre mallorquí

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

"En definitiva, es tracta d'un teatre [el teatre regional] que sota el pretext de situacions còmiques o ridícules (tradicionals al sainet) per tal de divertir el 'poble', ha tingut la clara finalitat de menysprear i ridiculitzar les classes populars illenques, la seva tradició cultural i la seva llengua, convertida en aquestes obres en un vulgar 'patois' dialectal, sense capacitat d'expressió d'alta cultura".
(Resolucions del Congrés de Cultura Catalana, 1977)

"Tenir una tradició teatral dolenta és pitjor que no tenir-ne cap" (Joan Oliver)

Joan Oliver (Pere Quart) solia repetir aquella famosa frase: "Tenir una tradició teatral dolenta és pitjor que no tenir-ne cap". Si exceptuam algunes provatures més o manco reixides (Pere d'Alcàntara Peña estrenà El cordó de la vila l'any 1868 en el Teatre Principal), Bartomeu Ferrà i un escadusser "teatre revolucionari": Jaume Roca. Gregori Mir, en el seu estudi Literatura i societat a la Mallorca de postguerra, pàgina 45, parla d'aquesta mena de teatre dient: "Crítica directa, valor literari nul, matís demagògic comprensible pel públic al qual es destinava, republicanisme com a única alternativa progressista, anticlericalisme fervent: aquests eren els grans principis dels lliurepensadors mallorquins d'aquells anys". En Josep Maria Llompart en el seu llibre La literatura moderna a les Illes Balears (pàgs. 212-213) parla igualment d'aquest endarreriment, respecte a Europa i al Principat, del nostre teatre. Llompart afirma: "Fill modestísim del realisme costumista, [el teatre] amb prou feines ha avançat una sola passa en l'espai de gairebé un segle... Recordem que poc abans de 1936 alguns autors s'esforçaven, amb més o menys fortuna, per sortir del marasme sainetes. Amb la guerra, és clar, va produir-se el tall en rodó. Quan alguns anys després ressuscitava el teatre mallorquí, era batejat -en castellà- amb un nom que li ha pesat damunt com una llosa: 'Teatro regional'. Conscientment o inconscientment, aquesta denominació volia dir que el nostre teatre no era, ni podia ésser, un teatre com els altres. Havia d'ésser 'regional', adjectiu que, en el fons del fons, significa esquifit,

En la lluita per la dignificació del teatre mallorquí destaquen els autors Llorenç Capellà, Joan Soler Antich, M. López Crespi i Alexandre Ballester.

casolà i poca cosa. De bell nou el caire més escadusser del costumisme s'entossudia a considerar-se vigent. Amb això s'abonava el malentès lingüístic tan corrent entre el nostre públic: el mallorquí només és bo per a fer riure; els temes seriosos solament poder ésser tractats en castellà".

Un teatre per a l'autoodi. "Que en som de rucs, de beneïts i de curts!". Visca el 'teatre rekional'!

Més o manco és el que deia qui signa aquest article a una entrevista del periodista català Jordi Jorba publicada en el Diari de Balears el 14-VII-96. Aleshores contestant a la pregunta - *A les Balears hi ha una bona nòmina d'autors teatrals. Per què no es representen, què fallà?* explicava: "Aquí tenim els autors contemporanis de teatre en català més importants dels Països Catalans. És el cas, entre d'altres, de Llorenç Capellà i d'Alexandre Ballester, que ja publicava i guanyava premis al Principat durant la dècada dels seixanta. El teatre contemporani mallorquí és poc representat per les companyies, malgrat ser guardonat i apreciat

arreu. Per què? doncs, a diferència de Barcelona, on hi ha una burgesia catalana preocupada per la cultura i que ha sabut apreciar el teatre, aquí, a Mallorca, per unes estranyes circumstàncies, ens hem quedat amb una visió del teatre molt de sainete. Però en dolent, no en bo. És un teatre esperpèntic, fet per riure'ns de nosaltres mateixos, en el mal sentit de la paraula; no en un sentit creatiu i alegre. És allò de: 'que en som de rucs, de beneïts, de curts!'. D'aquí no en sortim i no hi ha manera d'agafar el tren de la modernitat, malgrat que hi ha companyies com Taula Rodona, Teatre Sans, Teatre del Mar, la Igua-na Teatre, que fan una feuada immensa".

"Un 'teatre' al servei de l'estupidització del poble mallorquí" (Josep M. Llompart)

A la postguerra hi ha algunes provatures de sortir-se'n d'aquest cau estantís del teatre rekional, com escriu Antoni Serra. Hi ha un sectors il·lustrats minoritaris que pugnen per deixar endarrere aquesta expressió del més barroer i groller autoodi. Es fan intents amb sai-

nets de Bartomeu Ferrà, de Tous i Maroto i Miquel Puigserver. Fins i tot estrenen obres de Gabriel Cortès i Gabriel Fuster i Forteza. Les obres d'una mínima qualitat dels anys trenta eren rebutjades a la postguerra. Josep M. Llompart en treu les conseqüències i escriu a La literatura moderna a les Illes Balears (pàg. 214): "D'aquesta manera quedava lliure el camí, penosíssim, del vertader 'teatre regional': un infrateatre bastit sobre els esquemes tradicionals d'En Tous i Maroto i d'En Puigserver -escriptors dignes, al cap i a la fi-, per autors sense capacitat, i a vegades sense escrúpols estètics. La conseqüència fou la substitució de la rialla 'moralitzadora' del sainet vuitcentista per una rialla -sigui dit sense ànim d'ofendre- 'estupiditzadora'".

Pere Capellà: la intel·ligència contra el feixisme

Pere Capellà (mestre d'escola republicà, antic combatent anti-feixista) representa, juntament amb Martí Mayol, l'esforç més reeixit per sortir-se'n de la grolleria "estupiditzadora" explicada per Josep M. Llompart. En el capítol "1936-39: la dreta feixista contra l'esquerra (i II)" publicat a la revista L'Estel de Mallorca (I-III-96) hem deixat constància de la importància de Pere Capellà en la reorientació progressista del nostre teatre. L'estrena, l'any 1949, de L'amo de Son Magraner és pot considerar, doncs, una fita històrica dins d'aquesta línia que mai no acaba de consolidarse. Com explica Josep M. Llompart en La literatura moderna a les Balears (pàg. 215): "Els pagesos que s'hi mouen (el 'Teatro regional' és un teatre de 'pagesos') són éssers de carn i os, i no un pur pretext per a provocar la rialla. L'autor hi retrata un món autèntic, que coneix de primera mà, i els conflictes i problemes -tan elementalment exposats com es vulgui- que empenyen els personatges, són de veres i d'ara. En això consisteix, sens dubte, el secret del seu triomf".

Dins d'aquesta línia excel·lent de dignificació de la nostra escena hem de situar obres com Sa madona du es maneig, Es Marquès de sa Rabassa, El rei Pepe...

Quins són els motius d'aquesta eterna permanència de la grolleria -que arriba fins ara mateix dins dels nostres escenaris? Gregori Mir, en el seu llibre Literatura i societat (pàgs. 50-51), parla del poder omnímode de les classes dominants parasitàries mallorquines que no volen veure retratades les seves misèries personals i col·lectives damunt un escenari. Rendistes i clergat aconseguen controlar la difusió de qualsevol idea considerada "dissolvent" (la més petita crítica a les classes dominants és sistemàticament prohibida). Gabriel Alomar, el gran intel·lectual mallorquí que patí tots els rigors del clergat i de les reaccionàries classes dominants mallorquines, escrigué: "El aspecto religioso fue el que sostuvo en Mallorca la resistencia a los tiempos nuevos, cuya hora había sonado". Alomar conta com la simple paraula "llibertat" era entesa com a irreverència, heretgia. I al concepte d'igualtat promogut d'ençà de la Revolució Francesa s'oposava, com un mur de granit, la realitat aclaparadora d'una societat dividida en classes socials i on els "senyors" lluiten amb totes les seves forces per a impedir el deslliurament social i cultural de pagesos i obrers. La situació d'endarreriment i de misèria de la nostra terra en mans de butifarres i clergat era esgarri-fosa. Gregori Mir ho explica a la perfecció quan escriu (Literatura i societat, pàg. 51): "Mallorca, dins la segona meitat del segle XIX, havia d'arribar a ésser la tercera província d'Espanya pel nombre d'emigrants, i el grau d'analfabetisme sobrepasava el 50 per 100 de la població, arribant a índexs escandalosos en algun poble... La cultura va restar durant molts d'anys en mans d'uns pocs professionals i de l'estament eclesiàstic. Hi havia possibilitats d'una evolució que no fos la que realment hem experimentat? Jo crec que no".

Autors mallorquins que ridiculitzen el nostre poble

És per això mateix que l'any 1984 (en un pròleg a l'obra de M. López Crespi -Homenatge Roscelló-Porcel, Premi Ciutat d'Alcoi 1984-) l'escriptor Antoni Serra ana-

EP!!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) III part

de M. López Crespi

Cada quinze dies a L'ESTEL de Mallorca (d'agost del 1996 fins a l'agost del 1997)

Per demanar números endarrerits, telefona al 26 50 05

Alexandre Ballester i M. López Crespí Sempre han pensat - com Josep M. Llompарт - que el teatre "rekional" (el "teatre" de l'autoodi) era "un teatre al servei de l'estupidització del poble mallorquí".

litzava, fent referència a la podridura històrica del teatre *rekional*: "El teatre mallorquí -Forteza, Mas, Segura, etc.- és pura gasòfia, una escòria estricta o un carall de sentimentalisme popular. Els autors, en aquesta terra insular dels Països Catalans, sembla que només han tingut una obsessió, i no precisament eròtica, sinó eixorca: ridiculitzar d'una forma barroera el mateix poble. I els intents seriosos o, si més no, amb voluntat i ambició crítica, d'oferir des de l'escena una panoràmica més avançada i progressiva, no han tingut un accés *normalitzat* a les taules d'un teatre. Tampoc no han tingut el suport de les institucions, ni del públic ni dels crítics, si és que a Mallorca es pot parlar de crítica, aquesta entelèquia angèlica. És el cas d'Alexandre Ballester amb *Dins un gruix de vellut* o *Massa temps sense piano*. És el cas també de Llorenç Capellà amb *Bolles de colors* o *El pasdoble*. I serà el cas, com va passar amb *Autòpsia a la matinada*, de M. López Crespí amb aquest *Homenatge Rosselló-Pòrcel*".

El clergat defensava un "teatre" innocu que no qüestionàs el poder de les classes explotadores i dels seus aliats

I més recentment (18-I-96) en el diari *Última Hora* deia, opinant damunt de "la mediocritat *rekionalera* de Xesc Forteza": "En los años sesenta, cuando era un crítico de teatro joven i *feroce*, que se

cargaba las temporadas del Principal con la inevitable Lili Murati i el 'teatro *rekional*' con la Artis, los grupos de aficionados dedicados a las lecturas teatrales, y sobre todo los que dirigían Jaume Adrover y Bienvenido Alvarez, intentaron la aventura del teatro de vanguardia: Ionesco, Jarry, Michaux, Beckett, Artaud... En la actualidad, con un CIM orientado culturalmente por el PSM (partido al que suponía un cierto espíritu renovador y avanzado), el masoquismo

teatral (o sea, el auto-odio) sigue privando con los últimos estertores de la mediocritat *rekionalera* de Xesc Forteza. Y si no fuera por unos poquíssimos grupos - La Lluna Teatre o el Teatre del Mar-, la Terra Inexistent sería la caverna del estercolero teatral. Y no se necesitaría incineradora, prometo.

¿Teatro de vanguardia? Yo diría, *teatre sense vergonya...* el nuestro". A *Literatura Catalana Contemporània* (pàgs. 401-402), Joan Fuster, parlant del problema del redreçament del teatre de la "perifèria", analitza aquesta problemàtica: "El teatre vernacle [a les Balears, al País Valencià i a Catalunya Nord]... amb prou feines si aconseguix de superar el primer estadi de tempteig, localista, sense gaire aspiracions. Quan arriba a locals comercialitzats és per explotar-hi aquests mateixos defectes, que un públic popular considerava virtuts. D'altra banda, mai no superarà el llast dialectalitzant: caigut en mans de gent poc o gens integrada en el moviment de recuperació cultural de l'idioma, la llengua no n'és un factor decisiu, o només ho és en la mesura que serveix per al joc de *calembours* familiars propi de diàlegs de comicitat primària. I, evidentment, els autors no sentien -ni podien sentir- cap desig o curiositat d'acostar-se al que teatralment s'esdevenia més enllà del terme municipal de les seves capitals de província: es limiten a produir unes modalitats arcaiques i elemen-

tals de construcció i d'escriptura, en les quals predomina el sàinet". A Mallorca ens trobam davant dues actituds completament antagòniques davant del fet teatral. És la posició progressista d'un Gabriel Alomar, interessat sempre per un teatre mallorquí ben escrit i d'idees avançades, i la de mossèn Alcover. Gregori Mir conta a *Literatura i societat* (pàg. 67) com l'Església, el clergat, sabia del poder de la paraula: "Mossèn Alcover, el més popular de tots els nostres escriptors, va recollir obres teatrals i, des del 'lloc de poder' que era la Vicaria General, havia d'estimular les representacions teatrals dels autors ideològicament innocus". És a dir, que amb les seves obres no qüestionassin el poder de les classes parasitàries mallorquines i dels seus amos, els colonitzadors espanyols.

Un teatre que treballava en contra de la necessària unitat de la llengua

Joan Fuster, en el llibre *La Literatura Catalana Contemporània*, parla extensament d'un altre problema que agafa pel coll totes aquestes incipients provatures de normalització teatral. Parlo d'un exagerat amor a tot el que fos dialectal. Aquest escadusser costumisme, l'autoodi portat a l'escena, abonava -i encara abona!- el malentès lingüístic de fer creure que el mallorquí només és bo per a fer riure. Els temes "seriosos", "importants", solament poden ésser tractats en castellà. Escriu Joan Fuster fent referència al mal que aquest 'teatre *rekional*' ha fet a la llengua: "La consciència de la unitat de la llengua catalana és lúcida en un cert sector de la societat del País Valencià, de les Illes i del Rosselló. Però un altre sector més nombrós s'arrapa a recels i a reticències localistes, de lèxic, de morfologia o de fonètica, típics d'un medi lingüístic ineducat. Això impedia la transfusió d'obres i d'actors entre les diverses regions: les peces i les *troupe*s del Principat rarament podien guanyar-se l'atenció del públic valencià, balear o rossellonès, i alhora, els autors i els artistes d'aquestes darreres procedències tampoc no eren exportables pel caràcter particularista del seu treball". Joan Fuster conclou: "Aquestes limitacions autoimposades per inèrcia o per mandra mental, ofegaven les darreres possibilitats de normalització que poguéu tenir en perspectiva [el nostre teatre]". Ω

"Que aprenguin la nostra llengua, com nosaltres hem hagut d'aprendre la seva"

Moderada carta dels bisbes catalans apareguda al Full Parroquial, que ha aixecat les ires dels espanyols

Aquesta setmana s'escauen dues festes de les més emblemàtiques del nostre calendari casolà: Sant Jordi (dimecres dia 23) i la Mare de Déu de Montserrat (diumenge dia 27), els celestials patrons de Catalunya. Aquesta segona promet enguany de ser extraordinària amb motiu del 50è. aniversari de l'entronització de la Mare de Déu. En efecte, qui no recorda aquella gesta realment històrica, tant en l'aspecte religiós com en el patriòtic, portada a terme en ple franquisme? Caldrà, doncs, pujar un cop més, si més no en esperit, al nostre Sinaí a cantar el vilorai i ballar sardanes a la plaça del santuari, i per molts d'anys! Però no n'hi ha prou. No prenguem el nom de Déu en va. I li prenem si la invocació als nostres celestials patrons no ens compromet a treballar més, molt més, a favor de la nostra Església i del nostre País. Això és:

A prendre consciència de qui som, i voler ser-ho de veritat, superant la crisi d'identitat nacional que molts de catalans pateixen talment una malaltia crònica, agreujada per les seqüeles no reparades encara de la guerra civil.

A defensar fins i tot públicament, el nostre dolor i el nostre enuig quan, tant des d'instàncies civils com eclesiàstiques, sovint se'ns ataca als catalans com si el nostre nacionalisme fos exacerbant quan no pot ser més obert i dialogant (potser massa).

A rebre com a germans els castellanoparlants facilitant-los la integració al nostre país, però exigint-los al mateix temps que respectin la nostra identitat com a poble i que aprenguin la nostra llengua com nosaltres hem hagut d'aprendre la seva.

A aprendre a parlar i escriure correctament el català, la llengua pròpia de Catalunya (i de Mallorca i de València. Allò entre parèntesi es nostre), com el Concili Provincial Tarraconense ha refermat, mentre demanem i secundem les lleis públiques necessàries per a la seva plena i definitiva normalització.

A fer pinya, siguem del partit polític que siguem, a l'entorn d'un ideal de País posat al dia, lliure i solidari, just i progressista, digne de la seva història multiseular.

A estimar Catalunya, la nostra petita pàtria (no tant petita seguin dient des de Mallorca), sense por de pecar, ja que estimar-la, tal com ens ensenyen els nostres mestres i pastors en el document ARRELS CRISTIANES DE CATALUNYA, forma part de l'amor al proïsme, el manament primordial de Jesús. Ω

FOTO-VIDEO
casa planas

DOTZE CENTRES
DE VENDA A
MALLORCA

SITEC
Unitat de Serveis
Assessoria
d'empreses, fiscal,
comptable, laboral
Assegurances en
general i immobiliària

Sion Nolla Palmer

La Trobada, 48 baixos
son Cotoner - 07011
Telèfons: 28 08 20
Mòbil 907 29 63 36 - Fax 45 16 50
Ciutat de Mallorca

93-3026628
DE DILLUNS A DIVENDRES DE 7 A 9
Truqui'ns
CONTRA LES AGRESSIONS CULTURALS
DINS EL NOSTRE NACIONALISME BILITANT

El matrimoni Romo-Escribano, regenta des de fa 2 anys el **Taller de Reparació de Cotxes Boxes** a la barriada des Fortí.

En Josep Artero i les seves alumnes de l'**Acadèmia de Perruqueria Maria Josep** a la barriada des Fortí.

Na Teresa Garcia de nacionalitat castellana, fa 3 anys que regenta el **Bar Castella** a la barriada des Fortí.

El matrimoni Montcaio-Gomis, naturals de València, fa 21 anys que regenten la botiga de **Plats Preparats Giuseppe** a la barriada des Fortí.

M. López Crespí, tres premis en tres mesos

L'escriptor de **sa Pobla** i col·laborador del *Diari de Balears*, *l'Estel de Mallorca*, *Temps Moderns*, *El Salmón* (PIMEN), *Serra d'Or*, *El Mirall*, *Última Hora*, etc, **Miquel López Crespí**, acaba de guanyar un dels més importants premis de poesia que són lliurats als Països Catalans. Es tracta del **XIX Premi de Poesia** que és atorgat a Barcelona (El Masnou) per un jurat format pels més destacats intel·lectuals catalans. El premi té una dotació econòmica de 350.000 Pts. i comporta igualment la publicació, en una important edito-

rial barcelonina, de l'obra guanyadora. El llibre guardonat és un poemari de més de quaranta poesies i porta el títol *Record de Praga*. Fa molt poc temps que Miquel López Crespí guanyava també els dos premis de poesia més importants d'Alacant i de Tarragona amb els llibres *Hivern* i *Anyada de sang*. Els poemaris seran editats per conegudes editorials de València i Girona. L'autor de **sa Pobla** ha publicat darrerament diversos llibres de narrativa, teatre, poesia i assaig. Entre molts d'altres podríem destacar: *Els poemes de l'horabai-*

xa (poesia, Andorra 1994); *Crònica de la pesta* (narrativa, Girona, 1993); *El cicle dels insectes* (poesia, Edit. Moll, 1992); *L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970)* (memòries, El Tall, Ciutat 1994); *Històries del desencís* (narrativa, Moll, 1995); *Punt final* (poesia, Edit. Moll, 1995); *L'obscura ànsia del cor* (poesia, UIB 1996); *Vida d'artista* (Premi de narrativa de la Generalitat de Catalunya, Girona 1995); *Planisferi de mars i distàncies* (Edit. Columna, 1996). Algunes de les seves traduccions han estat guardonades

i publicades a Madrid, Bilbao, Sevilla, València, París, etc. Entre aquestes traduccions al castellà que han rebut premis internacionals podem destacar el *Premi Internacional de Literatura "Camilo José Cela"* concedit a l'obra *El mecanismo del tiempo*. Aquest llibre conté -en castellà- les millors narracions de M. López Crespí que ja estaven publicades en la seva versió original catalana en diverses editorials mallorquines i principatines (Editorial Moll, Llibres del Segle, Editorial Columna, etc). Ω

Margalida Comas, una menorquina de projecció internacional

PER MARINA FERRA-HAMELYNCK

Margalida Comas i Camps, nascuda a l'Alaior del 1892, és una científica balear pionera en les ciències de l'educació dins el panorama europeu d'aquest segle. L'exposició del casal Balaguer "Dones a les illes (1895-1945): Oci, Treball i Ensenyament.", dins la part dedicada a l'educació de la dona a Menorca realitzada per Mª Lluïsa Canut destaca aquesta dona d'empenta com una defensora de la coeducació dels sexes, és a dir una educació igual per a nins i nines. Però la seva vida, a part de les seves idees clarament feministes, suposa tot un exemple. Aquesta exposició suposa, sens dubte, un precedent per rescatar aquest personatge de l'oblit.

Però per situar-nos podríem dir un parell de coses del poble que la va veure nèixer. Alaior és un municipi situat a damunt un pujol, on destaca l'església a la part més alta de la població sortint del cercle de cases emblanquinades, que la rodegen, des de dalt, es pot contemplar el paisatge vert i pla de la ruralia menorquina, molt semblant a la terra on viuria na Margalida fins la seva mort.

En els seus estudis és important la seva incansable feina intel·lectual i l'entusiasme que hi posà, prova d'això són les excel·lents notes i premis honorífics que es guanyà a centres com l'Institut Tècnic de Maó (1904), Institut Balear de Palma (1905-1911), l'Escola Normal de Palma, on traguè el títol de Mestra de Primer Ensenyament superior i la "Escuela de Estudios

Superiores de Magisterio", ja a la Península (1912-1915). La seva tasca professional comença quan és anomenada professora titular a la "Escuela Normal de Maestras de Santander", on va estar fins al 30-9-1920. En aquesta data va obtenir una beca per ampliar estudis a l'estranger, concretament a l'universitat de Londres. Mentres treu el doctorat, a la seva tornada a Espanya, estudia la carrera de Ciències Naturals (1921-25). Al 1926 estudia a la facultat de Ciències de París, un tema de zoologia per completar el seu doctorat. Treballà com a professora i després com a directora a l'Escola Normal de Tarragona (1922-1933), a l'Escola Normal de la Generalitat de Catalunya (1931-39) de la qual fou directora el curs 1932-33 i a la facultat de pedagogia de la Universitat de Barcelona. Quan esclatà la guerra civil es trobava a Bilbao. El 1937, quan Euzkadi caiguè baix el poder de les tropes franquistes, haguè d'exiliar-se a Anglaterra. Allà, essent un membre dels quaquers (Friends) s'encarregà de l'acolliment de nens espanyols refugiats a granges angleses. Després de revalidar els seus estudis a Anglaterra exercí de docent a la "Dartington Hall School" de Devon. Descansa en pau al cementiri d'Exeter des de l'any 1973. Entre altres obres cal destacar: "Cómo se enseña la Aritmética y la Geometría" (1923), "Las Escuelas Nuevas Inglesas" (1930), "El método Mackinder" (1930), "La coeducación de los sexos" (1931). Ω

Dos testimonis verens als caps rapats pegar puntades de peu al cos agonitzant de la seva víctima

Dos relats aborronadors sobre l'acarnissament que va precedir a la mort d'en Ricardo Rodríguez de 20 anys, marcaren la sessió del judici que se va celebrar dimarts passat a l'Audiència de Madrid contra set acusats del crim ocorregut en la zona de copes Costa Polvoranca d'Alcorcón el 21 de maig de 1995. N'Antonio H., un amic de la víctima va testificar que una simple mirada va desfermar les ires dels caps rapats, que el mataren a la porta del Pub Donqui. N'Antonio va declarar que va veure set o vuit skins pegar de manera brutal a n'En Ricardo fins que caiguè desplomant en terra. Va veure com els skins pegaven puntades de peu al seu cos agonitzant, sense mouer-se d'en terra.

El testimoni d'Antonio, tímid i tremolós, va encongir molts d'estòmacs. Però no el del presumpte autor d'una mortal ganivetada, José Cristóbal Castejón, El Mallorquí, que sonreïa constantment des del banquet a la seva al·lota assistent al judici.

El jugador del Real Madrid, Roberto Carlos, hauria de ser premiat amb el títol de "cotorra del Mercat" que atorguen cada any els venedors del Mercat de València.

No sols es permet parlar sense aturall dels plans de futur del seu "amigo" Ronaldo (ni que fos el seu representant!) sinó que acusa Barcelona de ser "la ciutat més racista que coneix" perquè l'escribaven quan jugà el partit de Copa.

Però a Barcelona no tenim notícies de crims de caps rapats ni de nazis, mentre que a Madrid cada any n'hi ha uns quants com aquest d'un foraster que visqué uns quans d'anys a Mallorca i per això li diuen El Mallorquí.

"Que s'ho faci mirar", li vingué a dir en Guardiola.

Roberto Carlos: ben prest t'has contaminat del tinyós anticatalanisme espanyol. Ets un racista de fet, ignorant i cotorra tinyosa. Preocupa't dels nens del carrer i dels indis que assassinen al Brasil. **JAUME TALLA-FERRO.** Ω

San Fernando

Gran assortiment en **VASES I MOTLLURES**

Avinguda de Sant Ferran, 28-b (Es Fortí)
Tlf. 28 18 88 • 07013 Ciutat de Mallorca

Dificultat de comunicar-se

Nosaltres, els humans, som una espècie particularment complicada i de comportament difícil d'entendre. Reconeixem sense massa problemes que, a vegades, ni nosaltres mateixos sabem perquè actuem d'una determinada manera, i ens sorprenem quan protagonitzam canvis radicals d'humor en breus espais de temps. Sense poder-ho evitar, som vulnerables al canvis del temps i ens quedam indefensos quan amb l'arribada de la primavera ens trobam sotmesos a alteracions anímiques que ens fan variar la concepció que tenim de la nostra existència amb una simplicitat ofensiva.

Un dels trets que millor defineix la condició humana és la inestabilitat -tot i què la majoria ens tenim per persones mes o menys madures i equilibrades- la qual cosa ens provoca difícils i continus esforços davant estranyes sensacions i reaccions, que experimentam amb la mateixa sorpresa, que quan trobam el que donàvem per superat darrera la cantonada.

Si aquest panorama de per si ja és decebedor, la cosa se complica quan un, a més d'aguantar-se a si mateix, ha d'aguantar i intentar entendre les rareses de l'altre; aleshores no queda més remei que enfonsar-se dins el complicat i estrany món de les relacions interpersonals i de la comunicació humana.

Per posar-ho més difícil, i si voleu, més emocionant, em referiré a l'àmbit de les relacions efectives, que són, per una part, les que tenen el cos emocional més alt, però també, les que condueixen a nivells d'implicació i de satisfacció més elevats; en realitat, l'èxit o el fracàs en aquest àmbit condiciona el nivell d'autoestima de les persones. Per això em sembla més que justificat dedicar una estona a reflexionar sobre aquest tema.

Tal com estan les coses, avui en dia hauria de ser normal el fer cursos per tal d'aprendre habilitats socials bàsiques. De fet, la comunicació eficaç és el millor instrument de què disposam per a resoldre els conflictes i problemes que provoca

la convivència humana. Moltes vegades, per no disposar d'aquestes habilitats, ens complicam la vida i la de les persones que ens envolten i acabam nedant en innecessàries crisis conjugals o simplement assumim la insatisfacció de conviure sense estridències a canvi de sacrificar la satisfacció dels propis desitjos i necessitats.

Tanmateix, a través d'aquest article, fa mal prometre la superació de les dificultats de relació i comunicació que arrossegam des de que tenim seny. La meua única pretensió consisteix en proposar una millora en el repertori d'habilitats comunicatives que, qui més qui menys, ja té muntat, per tal d'afrontar de forma exitosa i gratificant el repte quotidià de les relacions interpersonals.

Parlaré concretament de dues habilitats socials molt importants si volem intentar un entrenament eficaç i assegurat. Una fa referència al qui parla, al qui emet el missatge; es tracta de la assertivitat. L'altre es refereix al qui escolta, al qui rep la comunicació; és l'escolta activa i empàtica.

Ens comunicam assertivament quan som capaços d'expressar sentiments i desitjos positius i negatius d'una forma eficaç sense negar o desconsiderar els dels altres, sense crear o sentir vergonyai incomoditat.

Podríem dir que existeixen tres estils a l'hora d'expressar un sentiment o desig: l'assertiu, l'agressiu i el passiu. Adoptam una actitud passiva quan no ens queixam davant una injustícia i permetem amb submissió que s'ignorin els nostres interessos (algú em passa davant mentre faig cua per entrar al cinema i no dic res, per ex.). Adoptam un estil agressiu quan el nostre comportament és defensiu i ataca als drets de l'altre (munt una escena amb la meua parella perquè en arribar a casa, em trop que el sopar no està llest); i ens comportam assertivament, quan ens comunicam amb actitud dialogant i madura, afavorint d'aquesta manera el respecte i les necessitats pròpies i les de l'altre (davant el retard de mitja hora de l'amic amb qui haví-

em quedat, som capaços de comunicar-li el nostre disgust i descontent per la seva tardança, amb actitud crítica, però alhora dialogant). Algunes estratègies que faciliten el comportament assertiu, són, concretament, les següents: Tenir un bon concepte de si mateix, ser educat, guardar les disculpes i les excuses per quan sien necessaris, no ofendre als altres, no recórrer a les amenaces, i acceptar la derrota quan sia necessari.

L'altre habilitat que cal utilitzar sempre que es vulgui afavorir la comunicació, és l'escolta activa i empàtica. Si som capaços de demostrar al nostre interlocutor que entenem i ens interessa el que ens està explicant, i que ens preocupa allò que a ell el preocupa, estam escoltant activament. El primer que cal transmetre al nostre interlocutor, es que estam disposats a dedicar-li el nostre temps de forma incondicional i activa; és en definitiva dedicar-se a escoltar, no tan sols a sentir, fent saber a l'altre que compremem el que ens expressa. Per escoltar activament, cal seguir les pautes següents: mantenir contacte ocular amb el qui parla, afirmar amb moviments de cap que entenem el que ens comunica, respectar les pauses per animar el qui parla perquè continuï, no desplaçar el centre d'atenció de la conversa parlant d'un mateix, respondre als sentiments que es troben darrera les paraules i demostrar que compremem el que l'altre sent quan ens parla, etc.

M'agradaria saber que, a més de passar l'estona, aquestes breus instruccions han servit per animar-vos a millorar les vostres habilitats comunicatives. En definitiva, som animals socials i estam condemnats a conviure amb els nostres semblants: allò més intel·ligent i racional, doncs, és fer-ho de la forma més gratificant i satisfactòria per a nosaltres mateixos i al mateix temps, per els altres. **Victòria Picó i Aguiló- Inca Revista. Ω**

L'esclavatge

"Sepulcre de braços i febres sense l'instint de llibertat!
Canto l'absència de la llibertat!
Presons de l'aire..."

("El Captiu, 1934, Bartomeu Rosselló Porcel, Mallorca, 1913-38).

"La forma mental de l'Encadenament és l'estupidesa lògica de la rutina que no ens fa pas fer les coses car ens semblen assenyades, ans ens les fa aparèixer assenyades perquè hom les fa". (Lanza del Vasto, fundador de les Comunitats de l'Arca a Europa, deixeble d'en Gandhi).

"Amb aquells, pensà en Winston, la dissortada dona devia dur una vida terrorífica. Dins un o dos anys sos propis fills podien descobrir-li algun rastre d'heretgia... El pitjor de tot era que aqueixes organitzacions, com la dels Espies, els convertien sistemàticament en petits salvatges ingovernables i, tanmateix, aquest salvatgisme no els impulsava a revoltar-se contra la disciplina del Partit".

"Àdhuc la literatura del Partit canviaria i els lemes seran uns altres. Com podràs tenir un slògan com ara el de la "llibertat és l'esclavatge" quan el concepte de llibertat ja no existirà?... L'ortodòxia vol dir no pensar, no haver de menester del pensament".

En qualsevol cas, dur en el rostre una expressió impròpia (per exemple, semblar incrèdul quan anunciaven una victòria) constituïa un acte punible. Àdhuc hi havia un mot per anomenar-ho en neollengua: *caracrim*".

"El perill mortal per excel·lència era parlar en somnis. Contra això no hi havia remei".

(Els proletaris no sols manquen de) "sentir impulsos de revolta, sinó de la facultat de copsar que el món podia ser distint del que és... Als proletaris pot ser concedida la llibertat intel·lectual per la senzillera raó que són mancats d'intel·lecte".

"Si algú és ortodotxe de mena (en neollengua hom en diu *pensa bé* sabrà en qualsevol circumstància, sens aturar-se a pensar-hi, quina és la creença encertada a l'emoció desitjable. Però en qualsevol cas, un ensinistrament mental complicat, el qual comença durant la infantesa i es concentra al voltant dels mots neolingüístics *paracrim, negreblanc i doblepensar*, i el converteix en un ésser incapaç de pensar gaire sobre cap tema".

("1984", de George Orwell, cal dir que aquestes tècniques totalitàries són de fet emprades no sols en les dictadures orwellianes de ciència-ficció sinó de fet, si fa no fa, en qualsevol dictadura o procés de colonització, com ara el d'Espanya contra la mostra nació esclava).

"Són esclaus els qui tenen por de parlar en favor dels caiguts i dels febles, els qui no volen afrontar la malícia, la mofa i la injúria i prefereixen amagar-se en silenci..."

(James Russell Lowell).

"Una realització completament autoritària de tots els moments de la vida tendeix a resoldre les preguntes i dificultats personals en desterrar qualsevol ocasió de conflicte amb un mateix".

("Luter", 1968, James Atkinson).

"Convertiu un arbre en llenya i podrà cremar per a vosaltres; però ja no florirà ni fruitarà més".

(Rabindranath Thaub Tagur, 1861-1949, India).

"Quina pitjor mort de l'ànima que la llibertat d'errar".

(Agustí d'Hipona, 254-430, a "Cogitacions", Nord d'Àfrica).

"Jahvèh volia, per raó de sa justícia, exaltar i magnificar sa Llei. Però heus ací un poble pillat i saquejat. Tots foren encadenats dins els calabossos i soterrats en presons. Els espoliaren i ningú no deia "torna-ho!". Qui d'entre vosaltres s'ho està escoltant, qui presta atenció al que jo havia predit? Qui ha lliurat Jacob a l'expoliador i Israel als pillards? No era el Senyor, contra qui havíem pecat en negar-nos a seguir els seus camins i en fer cas del seu voler? Per això, Ell abocà contra el seu poble l'ardor del seu enuig i la fúria de la guerra, que l'envoltà de flames. Però el poble no ha volgut entendre; la guerra el cremava, però ell no n'ha fet cas". Profeta Isaïes 42:21-25, devers s. VI a.C.). Ω

Font: La Vanguardia. © Ferreres

L'esperit republicà

Lumumbashi: El crepuscle encén estels (II)

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

Sembla que la Guerra del Congo (Zaire) arriba a la fi. Quan aparegui aquest article és més que probable que En Mobutu Sese Seko hagi emprès el vol i que En Laurent Kabila hagi entrat a Kinsasha, la capital (la ciutat més gran del Congo, amb una població al voltant dels 4 milions d'habitants). Ara, 5.5.97, les forces de l'Aliança Democràtica per a l'Alliberament del Congo són a 200 kms de Kinsasha i comencen les maniobres d'encerclament de la ciutat. L'exèrcit d'En Mobutu (bé, els soldats bandits d'En Mobutu) continuen arrebegant-se cap a Kinsasha, tot renunciant a entrar en batalles decisives. Sembla que la partida ja està decidida. Fa setmanes que les legacions estrangeres a Kinsasha duen un ritme frenètic per tal d'assegurar la repatriació dels seus nacionals. Per altra costat, En Mobutu i els cinc mil alts funcionaris, que han expropiat sistemàticament el país durant dècades, fa temps que tenen les seves fortunes assegurades a l'estranger. Sembla que també ho tenen tot a punt per a emprendre la fugida.

Certament, és imprevisible saber quin serà el procés del Congo, una vegada que En Kabila hagi entrat a Kinsasha. S'aixequen veus, en especial a la premsa nordamericana, que es pregunten si realment En Kabila establirà un règim democràtic, o si, pel contrari, es tractarà de la substitució d'un dictador per un altre. No deixen d'ésser especulacions i sospites, que no fan sinó desviar l'atenció del fenomen històric essencial. **Allò real és la revolta de les poblacions congolesees contra un Règim despòtic; allò real és l'èxit formidable de la revolta popular dels tutsis banyamulenge. És aquest moment que surt el lideratge d'En Laurent Kabila, i no abans. Allò real és la incorporació de diferents pobles i ètnies a l'Aliança Democràtica. Allò real ha estat la capacitat organitzativa militar, política, social i econòmica.**

La Guerra del Congo no és una guerra d'alliberament més. Tampoc la podem reduir a un capítol més del grans trasbalsos que pateix el continent africà. Entenc - i aquest enteniment inspira els meus articles sobre la qüestió - que els esdeveniments de l'Àfrica Central reclamen una atenció preferent i interessada per part dels nacionals catalans. La Guerra del Congo és un baròmetre de la pressió mundial, que indica - si el sabem

llegir - quina és la situació real de la correlació de forces que entren en conflicte.

França i Roma - El Vaticà - són les gran derrotades. Aquestes dues potències imperialistes han posat en joc tots els seus grans recursos amb l'intent d'aconseguir la intervenció armada al Congo. El seu objectiu era salvar el Règim d'En Mobutu; aturar l'ofensiva de les forces de l'Aliança Democràtica i ofegar el projecte polític d'En Laurent Kabila. França i El Vaticà desplegaren tot els seus recursos per a inclinar l'opinió pública mundial a favor de la intervenció. Els mitjans espanyols - i els catalans - mostraren un vergonyant grau de dependència a la política internacional de França i del Vaticà.

Benhauradament, l'imperialisme francès n'ha sortit nafrat. París i El Vaticà no se'n adonaren - no se'n volen adonar - que el procés dialèctic entre les potències dominants i els pobles dominats ha iniciat una nova etapa, a un pla superior, que afecta a la política global mundial. Això que on diu "globalització mundial" i "llogaret mundial" no és una simple expressió, sinó un fenomen real que afecta a tots els pobles del Món.

Als anys 70 i 80, els Estats Units varen donar suport al Règim d'En Mobutu Sese Seko, tot i sabent que era corrupte i despòtic. La mundialització de la Guerra Freda tenia uns resultats catastròfics per als moviments d'alliberament. L'Administració yanqui entenia que tot moviment d'alliberament on intervenien elements marxistes eren instruments de la política soviètica; i, en conseqüència, donava suport als règims anti-comunistes i a les dictadures.

Als anys 90, esfondrada la Unió Soviètica i desapareguda la Guerra Freda, els EE.UU. han retornat a la seva doctrina prístina proclamada des del 1776, l'any de la Independència Nordamericana, la de donar suport als moviments d'emancipació nacional. (És bo recordar que al 1919, els EE.UU foren els artífex del desmembrament dels imperis austríac, turc i rus, amb la qual cosa tenia lloc el naixement d'una desena de nous Estats europeus). Als norantes, En Mobutu no ha tingut el suport nordamericà. I la campanya intervencionista de França i el Vaticà ha deixat freds l'"Univers anglès" i el Món no catòlic. Les regions de cultura pro-

testant senten una desconfiança profunda en front de les grans "mogudes" dels catòlics romans. Els frares mallorquins que retornen de l'Àfrica Central ploren per la pèrdua del seu petit imperi catòlic, i no s'amaguen d'acusar als EE.UU de fer costat als "rebels". Tot i que ja han perdut la guerra, les agències vaticanistes continuen centrant el gruix de la seva informació al voltant dels refugiats hutus rwandesos i de les gestes de les organitzacions humanitàries, de les catòliques, en especial. Els frares van i contenen les seves "gestes solidàries". Hem d'observar que els noticiaris sobre l'odissea dels refugiats no es qüestionen mai què és que se'n ha fet de l'exèrcit rwandès i de les "milícies" hutus que anaven entre els refugiats. Segons es desprèn de cròniques del Herald Tribune, aquests hutus armats han control·lat en tot moment els camps de refugiats i han estat ells els que han dirigit l'itinerari de la retirada. De bon principi, aquestes milícies han rebut tot tipus de suport per part de França i de l'exèrcit d'En Mobutu. Aquestes milícies (50.000 homes? 60.000?) constitueixen una greu amenaça per a l'estabilitat de Rwanda, Burundi i el Zaire oriental. Els frares mallorquins no en diuen res d'aquestes milícies genocides.

La França és tocada. La França és en decadència. Els francesos continuen ideològicament perversos pel somni -el malson- de l'Imperi francès i de la "Grandeur" francesa (França és l'únic Estat de la UE que no ha signat la Carta de les llengües. És una mostra del pou de perversió ideològica on estan aficats els francesos). La França dels seixantes era realment una gran potència a l'Àfrica. L'imperialisme francès era una amenaça real per als pobles de la seva zona d'influència. Ara, continua éssent una amenaça, però ha quedat palesat que la relació de forces fa del "somni" francès una pura alienació.

La França dels seixantes apareixia com un gegant davant els pobles de l'Àfrica Central. La correlació de forces s'ha invertit. A l'any 97, els Estats africans de la zona poden parlar de tu a tu amb França. Basta veure les variables demogràfiques. En trenta anys, França ha passat de 50 milions d'habitants a 57 milions; Uganda ha passat de 5 milions a 23; Rwanda-Burundi, de 5.8 a 16; el Congo (Zaire), de 13 a 46; Sudàfrica, de 16 a 42; Kènia, de 6.5 a 27; Tanzània, de 9 a 30. Al

moment present, aquests països estan disposats a no consentir cap tipus d'aventures imperialistes a la seva àrea. Aquests Estats del costat del Congo han heretat elements essencials de la seva ascendència britànica; la llengua de comunicació és l'anglès; i els missioners catòlics no han disposat de privilegis. La influència de la ideologia luterana-calvinista s'ha deixat sentir.

La confusió de Catalunya davant els esdeveniments de l'Àfrica Central és una mostra de la seva feblesa ideològica respecte a la qüestió de l'internacionalisme. La dreia catalana -el pujolisme- és presonera de la política internacional vaticanista; per altra banda, fa un seguidisme estricte de la política d'Estat i de l'Exterior del Govern espanyol. Els "mass-media" de la Generalitat de Catalunya fan el "hit" de la seva despesa informativa amb el Papa de Roma, la família reial hispana i els viatges a l'estranger del Cap del Govern espanyol.

Per altra costat, l'independentisme - i, en general l'esquerra catalana - encara no s'ha tret de sobre el maniqueïsm anti-americà. Duien a sobre la marca dels partits comunistes en plena Guerra Freda. És urgent i necessari que l'esquerra catalana faci una revisió dels seus plantejaments internacionalistes. La tesi és aquesta: L'estratègia soviètica presentava els yanquis com a principals enemics dels moviments d'alliberament. Els yanquis varen ésser incapaços de superar aquesta estratègia. El seu objectiu era guanyar la Guerra, impedir l'establiment de règims comunistes. Les formacions comunistes, en efecte, tot i éssent numèricament febles, tenien una especial capacitat per copar el control militar dels moviments populars (vegi's l'exemple notable del Psuc i del Pce durant la Guerra Civil, que, del quasi no res, passaren a ser la formació hegemònica a la zona republicana). Ω

N'Olga Balaguer, natural de son n'Espanyol, fa tres anys que va obrir l'Immobiliaria Pis Balear a santa Catalina.

En Joan Romero, natural d'Andalusia, fa 16 anys que va obrir el Restaurant cas Xoriguer a santa Catalina. Recomana les carxofes amb cues de xigala, el filet de xot a l'estragó i el pastís de maduixes a les dues salses. Tot això amb un bon vinet val 4000 ptes.

◆ En Mateu Pons de la barriada de Bons Aires, fa 5 mesos que ha obert l'Òptica Iris a la barriada de son Cotoner

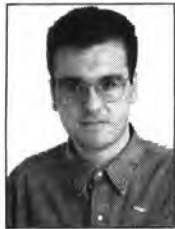
◆ Fa mig any que en Joaquim Pérez, natural de son Sardina, regenta la botiga d'Informàtica Infogènia al carrer de sant Ferran de Ciutat.

◆ En Joan Arabí, natural de santa Catalina, fa 20 anys que va obrir la Botiga Arabí on ven escales de caragol, ximenees a mida i altres coses, a l'Avinguda de sant Ferran de Ciutat.

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

La rauxa

El Lerrouxisme de Julio Anguita

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

Alejandro Lerroux fou un espanyolet cordovès de finals del segle passat i principis de l'actual, enemic declarat dels catalans i de tot allò que representés als Països Catalans. O sia, un fatxa dels que fan història. El cas és que l'home aquest es tenia per una persona d'esquerres, però a l'hora de la veritat se li veia el llautó i no dubtava en arremetre contra els catalans, als que devia veure com una mena de raça inferior a la que es podia menysprear i ridiculitzar, quan no simplement exterminar.

Jo no crec en la reencarnació, però la veritat és que després de molts anys de veure pul-lular per la vida política un ésser com Julio Anguita, ja començo a pensar que potser l'equivocat sóc jo. El senyor Anguita, espanyolet i cordovès com Lerroux, també es considera d'esquerres, però la veritat és que, si més no pel que fa al tema dels drets dels pobles, és una barreja entre

El rei Hassan qualifica Joan Carles I, de germà. El monarca alauita no reconeix un altre interlocutor que el Borbó i deixa en un segon lloc el president del govern.

Stalin, José Antonio Primo de Rivera i Lerroux: un imperialista com una casa de pagès de gran.

Jo he escoltat en directe un parell de conferències del califa i, la veritat, al senyor Anguita tan sols li ha

mancat aixecar el braç i cantar el Cara-al-sol. En la primera conferència que li escoltí, fa ja un parell d'anys, li preguntí sobre alguns temes que, com a demòcrata, m'interessaven: li demaní la seva opinió sobre els papers de la Generalitat republicana, que foren robats pel feixista Franco i portats a Salamanca; també li preguntí sobre els papers del judici a en Lluís Companys, president de la Generalitat principatina assassinat pels franquistes, i que els militars espanyols no volen treure a la llum. En tots dos casos, Anguita es posà del costat dels dictadors. Com Franco, Anguita creu que els papers de la Generalitat han d'ésser a Salamanca *in secula seculorum*; sobre el tema del judici polític a en Companys, l'espanyolarro em contestà que ell és fill de militar i que si un militar ordena una cosa cal posar-se ferm i acatar-la. "... con la camisa nueva que tú bordaste en rojo ayer" ¿Eh, Julio?

Fa uns dies he tornat a anar a una conferència seva (ja se sap que els catalans som una miqueta masoquistes) i, a banda de tornar a parlar del Quixot (com a bon patriota espanyol), digué, al voltant de la socialització del saver, que "cal robar el saver i lliurar-lo". A cas el tararot aquest diu als treballadors

del Països Catalans quants diners perden per culpa de l'estat espanyol? No, clar, això no interessa que ho sàpiguen els immigrants que viuen al nostre país, ja que sinó no el votarien més i deixarien de sentir-se espanyols.

L'Anguita sempre critica als nacionalistes bascos, gallecs i catalans, i diu que ell no és nacionalista, però declara als quatre vents que el seu marc d'actuació és l'estat espanyol. Per què l'estat espanyol i no Andalusia o Europa?, senzillament perquè el senyor Anguita és el número ú d'entre els nacionalistes espanyols.

Ara s'ha n'anat a Palestina de visita. Sí, ja sabem que Izquierda Unida defensa la independència de Palestina, i la del Sahara, i la de Txetxenia,...; però no defensa la de Galiza, ni la d'Euskadi, ni la dels Països Catalans. Clar, els nacionalistes espanyols radicals com ells no volen saber res de nosaltres, per a ells els catalans no tenim drets nacionals. "...volverán banderas victoriosas" ¿Eh, Julio?

Encara no sé que fan Iniciativa per Catalunya, Esquerra Unida del País Valencià i Esquerra Unida de les Illes Balears amb aquests imprementables. Ω

Internet

Una xarxa que també ha de ser mallorquina

De les tesis luteranes se diu, potser amb exageració, que tingueren la immensa fortuna de tenir un arma decisiva, que no havien tingut altres reformes religioses: la impremta. Avui estam assistint a una autèntica revolució en la transmissió de la informació.

Els independentistes, podem fer-nos els despistats, però ja la tenim. Començar a agafar el tren de la Internet, no és una cosa que cal fer, és una obligació i una oportunitat per a tots els mallorquins amb consciència.

Podem utilitzar Internet per a conèixer millor els Països Catalans i conèixer altres nacions (navegar per les planes web), comunicar-nos de manera ràpida i barata (correu electrònic), aprofundir en la teoria (fòrums i debats), i difondre a milions de potencials lectors les nostres idees per uns petita despesa econòmica (crear planes web). Això de l'Internet no és cap esnobisme, és quelcom a prendre ben seriosament. El moviment independentista mallorquí, que se caracteritza entre altres debilitats per una singular penúria econòmica (no tenim mecenes ni gent rica a les nostres files) s'ha d'interessar per el més innovador i poc costós sistema de comunicació... (la quantitat de catalanoparlants arreu del món connectants a Internet serà milionari dins pocs anys). Això exi-

geix de nosaltres un poc de feina, un poc d'esforç, però és que fins i tot per menjar hem de fer l'esforç de mastegar.

Andalusia a Internet

Als centenars d'andalusos subscriptors de L'ESTEL DE MALLORCA els brindam algunes adresses de la seva terra: <http://www.ctv.es/andalucia>. Aquí hi trobareu el millor diccionari de planes web fetes a Andalusia: estadística, ciència, mitjans de comunicació, cultura, ensenyança, etc. A més, la mateixa gent fa un butlletí que se reb per correu electrònic, només demanant-lo des de la plana web. El seu títol és Al-Andalus Mail que en el seu número de març informava que la tirada era de 1500 exemplars. Tracta dels assumptes de la Net i de les novetats andaluses que se couen a la xarxa com aquesta convocatòria del màxim interès:

"Se convoca a la **assemblea constitutiva del "Capítulo Andaluz de la Internet Society"**. La plana d'aquesta associació es <http://cat.isoc.org/iso-canda> a la que us podeu subscriure enviant un missatge a majordomo (posar l'arrova) cat.isoc.org escrivint en el cos del missatge **suscribe iso-canda**; aquesta llista de correu actuarà com a mitjà de comunicació i participació en tot allò relacionat amb ISO-

CANDA i els grups de treball creats.

Els objectius d'ISOC-ANDA són: Foment del tradicional esperit de solidaritat Internet. Recolzament i ajuda al desenvolupament Internet a països del seu entorn geogràfic (Magreb) i cultural (Hispanoamèrica). Foment del comerç electrònic com a impulsor del desenvolupament andalus. Influir a la ISOC a fi que se fomenti la presència dels idiomes i cultures no anglosatxones a Internet.

Internet a Catalunya

Ràdio Ripollet també té adreça Internet, és: <http://bues.uab.es/0062/radioweb.htm> o cercant l'opció Radioweb a través de: <http://www.altavista.com>.

Els webmasters, que mantenen pàgines web a la Internet de les colles castelleres de Catalunya, s'han posat d'acord per crear un "Megaweb" dedicat al món dels castells. Els vailets de Ripollet, també són a la Internet i participen en el projecte. Més informació a: bues.uab.es/~s0062/traditweb.htm.

Paint Shop Pro és un dels millors programes de tractament d'imatges *shareware* que es pot trobar a Internet. No té res a envejar als potents programes comercials. Es pot agafar directament a l'adreça www.jasc.com. Redacció. Ω

* La xarxa de salut, més coneguda com la xarxa dels malalts, és l'enciclopèdia més completa per a millorar-se física i mentalment, tractat de manera amena i senzilla, multitud d'enllaços per a deixar de fumar, reduir l'estrès i prevenir malalties. (<http://www.wellweb.com/>)

* La Universitat Jaume I de Castelló ha creat un mapa amb les distintes nacions d'Espanya, amb molta informació sobre cadascuna d'elles. Una gran labor reconeguda aquí i a l'estranger. (<http://www.uji.es>).

* Per a protestar contra la discriminació del català, l'Institut Cervantes (<http://www.cervantes.es>) i la Biblioteca Nacional dels espanyols (<http://www.bn.es>).

* Si voleu saber de la nostra realitat mallorquina, la trobareu just posant (www.uib.es). Entrareu a la UIB i podreu navegar per les nostres institucions, els partits polítics, El Día del Mundo i la resta.

* Per a informar-se sobre gent amb ideologia ansònica (<http://www.sirius.com/dbh/mummies/>), entrareu en el museu de les Mòmies de Guanajuto (Mèxic), on els morts se mostren per a esplai de turistes i locals que segueixen la fascinació pel mes enllà. Ω

No al tractat de Maastricht

PERE FELIP I BUADES

1997 és l'any en que els governs de tots els països d'Europa -membres de la Unió Europea o candidats a ser ho- han decidit elevar la pressió per arribar a realitzar els famosos criteris de Maastricht.

1997: A cada país creix l'oposició dels assalariats, dels aturats, dels joves, dels camperols, dels jubilats, dels autònoms i de tots els partidaris de la democràcia.

1997: preservar els drets dels obrers, les conquestes socials i democràtiques, la legislació laboral, els estatuts del personal a escala de tot un país i els convenis col·lectius estatals, els serveis públics, els règims de jubilació i l'assegurança social, i la instrucció pública és incompatible amb l'aplicació del Tractat de Maastricht. Estan amenaçades inclús les llibertats més elementals -drets sindicals, llibertat d'associació-. Ningú pretén que Maastricht sia compatible amb la justícia social i la democràcia.

1999: en nom de la reforma de l'Estat i de la lluita contra "l'estat del benestar", a tot arreu se posa en entredit el marc jurídic de garanties col·lectives i de drets arrabassats per la classe obrera.

Per això, els pobles d'Europa han d'exigir la plena ocupació, el dret a la

salut i educació per a tots, salaris decents, els nostres drets socials i les nostres jubilacions a fi que els qui creen la riquesa a Europa la gaudeixin. Que els doblers dedicats a despeses militars i a produir instruments de mort, se dediquin a produir instruments al servei de la vida.

És urgent el control democràtic dels nostres destins, i rebutjar els criteris de convergència que ens imposa el Tractat de Maastricht que només ens poden conduir a la dominació de les nostres vides, per banquers i financers que no hem elegit i als quals no poden cessar.

Qualsevol dirigent sindical que se sotmeti als imperatius de Maastricht promou la reforma per a ajustar-se a la flexibilitat de les empreses. Això vol dir, que posa en perill l'essència de tot sindicat: posar-se única i exclusivament a favor dels drets i aspiracions dels treballadors.

Tothom pretén que Maastricht és inevitable, que no hi ha altra via ni altra possibilitat. Des de que la societat de classes existeix, aquest ha estat l'argument per a justificar l'explotació i l'opressió.

Segons Jaques Delors, antic secretari de la Unió Europea, els adversaris de Maastricht són "els conservadors

d'esquerra, que volen conservar allò que existeix sense fer distinció entre els principis de protecció social i la seva adaptació a les condicions econòmiques". O sia, que la salut de la població hauria de dependre del benefici d'especuladors i financers...

Cada dia apareix un nou rostre de Maastricht.

El 80% de les legislacions dels Estats se fabriquen a Brussel·les.

Que passarà després de l'ú de gener de 1999, quan el Banc Central Europeu, gendarme de la "moneda única", tenguí tots els poders en matèria pressupostà-

ria i monetària? No és difícil imaginar les conseqüències d'això. I, correlativament, això afectarà al sector privat, perquè comportarà la fi dels convenis col·lectius territorials, desplaçant-se les negociacions a nivell de cada empresa en nom de "deixar fer, deixar passar".

El Tractat de Maastricht i la moneda única confirmen la tornada a la política de salaris per decret.

Derogar el Tractat de Maastricht es condició prèvia per a qualsevol passa cap avant en la realització d'una Europa per als treballadors i els pobles. El Tractat de Maastricht ha de ser derogat.

Les polítiques de regressió socials imposades a cada país en nom dels criteris de la convergència i la moneda única han de ser derrotades.

Per això, des de les planes de L'ESTEL DE MALLORCA, dic: **Derogació del Tractat de Maastricht! No a la moneda única i als criteris de la convergència! No a la privatització i a la desregulació! Desfensa dels drets obrers, sindicals i democràtics! Organitzem l'acció comú dels Treballadors i Pobles d'Europa en defensa dels nostres drets i conquestes, per la Democràcia.** Ω

Més sobre el català de València

L'inventari dels béns del cavaller Jaume Beltran, fet a València l'any 1614, constitueix un monument importantíssim del català de València, de la modalitat catalana que parlaven els valencians de la primèria del segle XVII. Aquests dos inventaris, com tots els altres monuments valencians d'aquells segles, desmenteixen formidablement i deixen sense polsos tots aquells que sense cap fonament sòlid somnien que el valencià no és català, sinó una llengua diferent de la catalana. Era valencià lo que se parlava a València en el segle XV i en el XVI i XVII? Qui s'atrevirà a negar-ho? Doncs, que era allò més que pur català? Parla ara València la mateixa llengua que parlava en els segles XV, XVI i XVII? Si

és una llengua diferent, que no diguin els valencians que són d'ells els grans escriptors clàssics: Ausiàs March, sant Vicent Ferrer, en Joanot Martorell, en Jaume Roig, fra Antoni Canals, sor Isabel de Villena, en Roís de Corella. Si la llengua d'ara no és la de llavò, roman desheretada de tots aquells grans escriptors! València se queda sense ells! Que són de València a totes passades? Absolutament conformes; però també estan obligats els valencians d'ara a reconèixer que la llengua que ara parlen, exactament com la que parlaven i escrivien aquells escriptors del segle XV i XVI, és pur català: una de tantes modalitats del català, com la de Lleida, com la de Balears, com la de Barcelona, com la de Girona, com la del Rosselló,

Cerdanya, Andorra, qualche mica diferents tots entre si, però constituint totes plegades la mateixa llengua del rei En Jaume el Conqueridor, sant Vicent Ferrer o lo beat Ramon Llull.

Cal rendir-se a la veritat, a l'evidència, oh germanets meus que beveu les aigües del Túria i del Xúquer! No treu cap enlloc obstinar-se en cloure els ulls a la llum del migdia! És senzillament fer la trista figura, que és lo que no ha de fer mai un poble de l'ull del vent, com pretén ésser i són els valencians.

Antoni Maria Alcover. Bolletí del Diccionari de la Llengua catalana, X (1910) pàg. 484-485). Dedicat als botifarrons coents de sa Llengo Baléa i als associats d'AGMA. Ω

El Centre de Badia Gran, s'acaba d'inaugurar la primera oficina d'estalvis del poble. Una gernació va participar en aquesta festa.

Els màxims dirigents de SA NOSTRA i les autoritats llucmajoreres feren els parlaments adients.

El rector del poble va beneir les instal·lacions.

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

Oficina 0178 - Badia Gran
Carrer de l'Admirall Bierna,
cantonada Admirall Oquendo
07609 s'Arenal Tlf. 74 91 47

Quan el poder puja i baixa

PER PERE GRI

El maig de 1995, en Gabriel Canyelles i el PP guanyen per majoria absoluta les eleccions autonòmiques a les Illes Balears, però immediatament després, es coneix l'informe de la Policia que certifica que aquest partit havia manejat fons procedents de l'empresa de n'Antoni Cuart, un soci d'en Canyelles, qui rebé de manera gairebé fantasmagòrica la concessió de les obres del túnel de Sóller l'any 1988. No convé estendre'ns gaire en enumerar els aldarulls econòmics dels quals es pot considerar màxim responsable a n'en Gabriel Canyelles (400 milions de pessetes perduts en una companya d'exportació de patata a sa Pobla, cas Agricultura, cas Calvià etc.), perquè la globalització de l'economia de la nostra illa en els darrers anys fa que les relacions capital-capital sien massa complicades ara mateix per poder ser analitzades en profunditat.

L'anàlisi d'aquestes circumstàncies, molt transcendents ara mateix a Mallorca pel fet que, de la resolució judicial de cas Túnel de Sóller depén en gran part el resultat de les properes eleccions; tanmateix aquest judici es farà segons els conceptes de "dominació de classe" i de "delicte polític", segons indica Göran Therborn, en aquesta aparell o sistema d'aparells, l'estat és una varietat d'organització formal. Està caracteritzat per les seves funcions específiques: defensa coactiva, governació política, gestió administrativa i regulació social d'una determinada formació social. Encara que en un sentit fonamental l'Estat és sempre un, el grau d'integració per suposat que tots ells comparteixen el mateix caràcter de classe. L'Estat és en efecte, l'expressió concentrada d'un conjunt enormement complex de relacions de classe, que es manifesta en anormalitats de major o menor importància entre els diferents aparells.

Així i tot, per Denis Szábo, en la definició de delicte polític pur s'afronten dues tesis. Les teories "subjectives", veuen en la intenció del delinqüent l'únic criteri de la infracció política. Les teories "objectives", estimen que l'element decisiu és la naturalesa del dret lesionat.

La teoria subjectiva s'origina en el pensament dels lliberals, pels quals el revolucionari de nobles idees i intencions és el model del delinqüent polític. Però segons apunta Papadatos, si bé el mòbil és l'element important per apreciar el grau de culpabilitat i sobretot el de criminalitat de l'acusat, de cap manera pot bastar com a criteri únic, perquè si així fos, tota infracció motivada per consideracions

polítiques es transformaria en delicte polític. En la teoria objectiva, el que importa és la naturalesa del dret lesionat. Diu el jurista alemany Von Liszt: "Són polítics els delictes comesos intencionalment contra l'existència de la seguretat de l'Estat o d'un Estat estranger, així com els dirigits contra el cap del govern i els drets polítics dels ciutadans. Segons aquesta teoria, l'Estat és el subjecte passiu de tot delicte polític, encara que aquest atempti contra els interessos i els drets de l'Estat considerat com a potència pública. Queden per consegüent exclosos d'aquesta qualificació de "delictes polítics" els delictes contra l'administració, així com aquells que se cometen contra altres drets i prerrogatives de l'Estat. Però la simple violació de l'ordre polític, i és precís que hi hagi amés la intenció d'acabar total i parcialment amb l'ordre polític.

Com fa observar Dennedie de Vabres, la lògica i l'equitat s'oposen a tractar com a vulgars malfactors a persones, l'actitut antinacional de les quals moltes vegades ha estat dictada per preocupacions ideològiques. La pedra de toc de la democràcia lliberal és la llibertat de la consciència, i troba la seva expressió col·lectiva en la llibertat d'opinió, que comprén la de premsa.

D'acord amb la metàfora marxista de base i superestructura, el caràcter de l'estat depén de la particular combinació de relacions de producció i forces productives que constitueix la base de la societat. En les relacions mafioses de dominació de classe, els principals mitjans de producció estan distribuïts en aquest cas entre els terratinents individuals, la propietat dels quals ha arribat fins a ells per herència, per alguna gesta militar, o com a pagament de servicis prestats a un senyor de més jerarquia. Encara que els productors immediats estan separats en quant a col·lectivitat dels mitjans de producció, el seu treball no és dirigit ni supervisat immediatament pels terratinents. El seu sometiment de classe als posseïdors dels mitjans de producció, així com també les relacions entre els aristòcrates feudals, es basa més bé en mecanismes no econòmics, com el grau de capacitat militar, els costums i recursos no econòmics i el parentiu.

Hi ha, doncs, una dinàmica específica de l'estrat mafios.

Les noves tasques i problemes amb els que s'enfronta l'Estat sorgeixen, fonamentalment, de la canviant totalitat en la que aquell opera. Però una adequada organització de la dominació de classe dins el mateix aparell d'Estat gene-

ra nous problemes de govern, administració, judicatura i repressió; problemes que a la vegada, posen en qüestió les formes organitzatives de dominació existents.

Una conseqüència de l'autoritarisme institucionalitzat que encara persisteix, és la confusió entre el paper dirigent del partit i els poders coercitius dels aparells d'Estat repressius i d'altre tipus. Podríem exposar millor aquestes idees dient que l'Estat proletari està, per la seva pròpia essència, "poliitzat" i el feudal, "militaritzat". La democràcia burgesa -la dominació d'una reduïda minoria per mitjà d'institucions de sufragi universal i eleccions lliures- representa un significatiu i intrigant aspecte dels estats capitalistes avançats en la fase monopolista del capitalisme, les relacions entre el govern i l'opinió pública, expressada en el Parlament, els diaris, els grups d'opinió, els clubs i els salons, cedeixen terreny, cada vegada més, a les operacions conjuntes de les empreses privades i l'Estat, a les xarxes d'organismes en els que es fusionen les cúpules de diverses organitzacions, i a la política d'"estrelles" i de "fans" de la comunicació de masses. L'ideologia funciona modelant la personalitat. Sotmet la líbido amorfa dels nous animals humans a un determinat ordre social i els qualifica pel paper diferencial que hauran de desenvolupar en la societat. En el format clàssic de representació burgesa, els dirigents polítics sorgeixen com a personalitats destacades d'entre un públic burgués, informalment organitzat, compost de membres de la classe dominant i dels seus estrats aliats. Per contra, una població captiva és un grup de persones que depenen personalment de membres d'un altra classe i per això no poden participar de manera independent en la vida política, ja que els membres de l'altra classe controlen els seus vots.

Però les exaccions i els abusos dels aparells repressius contralitzats també poden provocar rebelions, alçaments desesperats dels camperols, com la "jacquerie" de la regió de París, el 1538, i el moviment dels "tuchins" un poc més tard, a la França central, durant la Guerra dels Cent Anys. O revoltes de la classe obrera per reivindicacions democràtiques i socials.

A vegades aquests aparells repressius poden veure's esqueixats per les contradiccions del conjunt de la societat, com li va ocórrer a l'exèrcit rus l'any 1917, i com també li passa a quasi tot el PP de les Illes Balears en aquests moments. **Fi del serial.** Ω

SA FESTA DES JAI DE BÚGER

Na Francisca Pujol, una treballadora familiar de Ciutat, bona amiga de L'ESTEL, va anar a la Festa des Jai de Búger.

En Jaume Gamundí, que és l'escolà de Búger, va posar un poc d'ordre a la circulació el dia de la festa des Jai, a l'Alzinar de Binissetí.

Els Xeremiers de Búger, sa Pobla, Sencelles i Llubí, ompliren l'Alzinar de Binissetí amb les seves melodies ancestrals.

Són els senyors de Binissetí a qui acompanya el senyor Pericàs, que va ressuscitar la Festa des Jai, fa una vintena d'anys.

L'Orquestrina d'Inca "És Cofre Antic" va tocar boleros, mateixes i jotesa una clariana de l'Alzinar de Binissetí mentre els mallorquins ballaven les dances ancestrals de la tribu.

Tradicions, tradicionalisme

"La raó ordena als homes verament piadosos i filòsofs d'honorar i estimar només la veritat, i deixar de banda les opinions dels antics si són infundades".

("Primera apologia", de Justí, apologeta cristià del s. II).

"Hom pot entrar en societat -societat dita cristiana- sense creure en Déu ni en el Dimoni, cor eixorc i cap de serradura, però... sense corbata? Això no!".

(Miguel de Unamuno, 29-9-1864, Bilbao a 31-12-1936 Salamanca).

"Fingia Homer aquestes coses, treslladava als déus les flaqueses humanes, i més aviat m'estimava jo que hagués treslladat les nostres virtuts dels déus... Homer les fingí, però sempre atribuïa divinitat o deïficava uns homes viciosos i malvats, a fi que els delictes més enormes no ho semblassin pas; i a fi que hom jutjés que qualsevol que fes tals maldats no imitava pas homes perduts, sinó uns déus habitants dels cels.

I nogensmenys, oh riu infernal del costum!, a tu es llencen els fills dels homes...".

("Confessions", Agustí d'Hipona, 354-430, Nord d'Àfrica).

Per què el costum no és natural? A muntó no em tem que la natura no és sinó un primer costum, igual que el costum és una segona natura".

(Blaise Pascal, 1623-62, savi francès).

"Hem parlat força, aquest matí, dels costums. Han informat que qualsevol canvi en les presents condicions significava anar contra els estimats costums de la nostra comunitat. Però si els costums són erronis tenim tota la raó del món per a canviar-los. La decisió que hem de prendre ara és si devem prestar fidelitat als injusts costums o a les exigències morals generals. Com a cristians, devem la nostra darrera lleialtat a Déu i sa voluntat, més que no als homes i llurs intrigues".

(Martin Luther King, pastor evangèlic en favor dels drets civils dels oprimits, 1929-68).

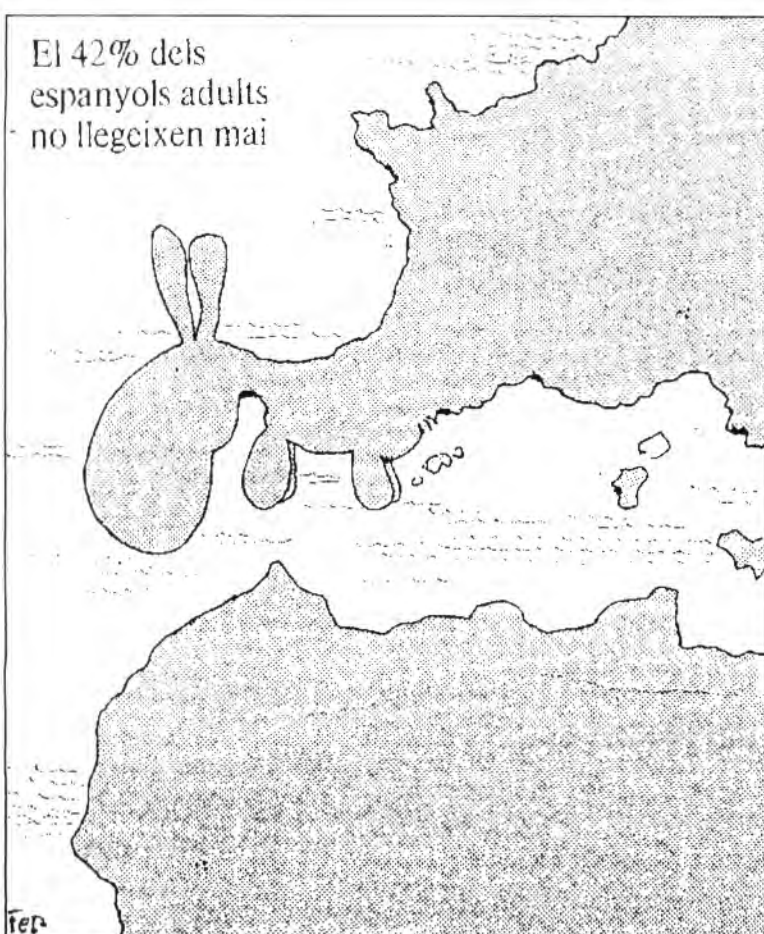
"... Sense que, malgrat tota aquesta servitut silenciosa, semblàs tenir ni la més mínima qualitat d'amor al seu amo i sentint com a molt una qualitat ben petita d'afecte als fins que servia. Si milite atque senis baculus: era allò que el seu fundador havia volgut que fos, un bastó que serveix per a repenjar-s'hi en el camí, al capvespre o enmig de la tempesta, o per a jeure devora la toia de flors d'una dama damunt un banc del jardí, o per a ser esgrimit en amenaça".

("Retrat de l'artista adolescent", James Joyce, 1887-1941, novel·lista irlandès).

"-Com no tinc ni la menor idea del que em portarà el demà, vull estar amanit.

Tens por del demà... i no t'adones que l'ahir és igualment perillós".

(A. de Mello, "Qui pot fer resplandir l'alba?", 1985, l'Índia). Ω

Per això les bones raons hi son prou inútils.

"Quo vadis" Canal 9?

PER JESÚS PUIG

Heus ací un consell, segurament innecessari per tan evident que brinde a qualsevol comentarista de l'actualitat valenciana: quan hagueu de fer un article sobre la realitat de casa nostra i no sapigau de què parlar, ho teniu fàcil: conectau Canal 9. És una font inesgotable de temes sobre un continu d'escàndols que balancen de programa en programa de la mateixa manera que en Tarzan anava de liana en liana. I és que, amic lector, els disbaratats programes des Canal 9 són com uns decimals periòdics: no tenen fi, de forma que cada programa que s'estrena dona lloc a més i més escàndols, qual letania que no cessa.

Tant és així que, a hores d'ara, em sembla quasi impropriedat demanar que el Canal 9 canvi res. Mereix la pena -em pregunt- dedicar algun esforç a transformar una televisió que tal volta fou pensada per a no ser d'altra manera? Canal 9 és, sens dubte, el paradigma d'un fracàs en la recerca de l'equilibri entre qualitat i audiència, una cosa difícil que marca el gran repte de les televisions públiques. Una televisió que volen que s'autofinanciï però que no abusi de la publicitat, que ofereixi programes de qualitat però que no perdi quotes d'audiència. Un

objectiu que malauradament, ha esdevingut un encàrrec insuperable per els qui en són responsables. Tot i això, i si els actuals dirigents, com sant Pau, algun dia, cauen del cavall de la coentor tot fent el camí de la televisió ben feta, promet no retreure'ls les barrabassades que ens han ofert tant sovint per les pantalles.

Mentrestant, i com que una televisió pública ben feta no està condemnada necessàriament al fracàs -TV3 és un bon exemple d'aquesta teoria-, es fa necessari prioritzar i optar quan no sia possible harmonitzar la programació amb la tirania de l'audiència. Lamentablement, Canal 9 és una televisió que fa aigües pels forats de la butxaca, que bat tots els rècords de la pífia, com cada dia ho demostra. Qual retrat de Dorian Gray, podem albirar, com en un mirall accelerat, el futur encara més negre que, com a telespectadors, ens espera. Que hi queden d'enrera aquelles velles il·lusions que la seua posada en funcionament va despertar! Un feix d'il·lusions que no han resistit la prova del temps. M'adheresc des d'ací, doncs, a la petició de Jesús Civera demanant la clausura de Canal 9 per tal de "no torpedinar

més la salut mental dels valencians, mallorquins i tarragonins". I, dissipats els dubtes que tenia fa uns mesos, deman que embolcallin en un sudari el centre de Burjassot i que definitivament l'enterrin.

Una televisió que culència es desplega a tort i dret, que naufraga entre una santa bàrbara de vulgaritats, que empeny a l'agressivitat i la violència, i que actua exclusivament en base als sacrosants principis de l'audiència i mercat, no mereix el qualificatiu de pública. Una televisió que viola sistemàticament l'estatut que la va crear, malbaratant d'aquesta manera una oportunitat històrica de contribuir a la normalització de la llengua dels valencians. Un valencià que, trets dels informatius i poca cosa més, "és molt més dolent que el que pot sentir-se a una perruqueria de Vinalesa o en un ultramarí de Nules" tal com fa algun temps ironitzava Emili Piera amb aquest estil festiu, incisiu i sorneguer que el caracteritza.

Canal 9, doncs, no té remei. I mentre el senyor Villaescusa no tenguí sentit del ridícul, en Sánchez Carrascosa continuarà duent el ridícul a l'extrem, tot i desenvolupant el trist paper de Neró en l'immortal obra de Sienkiewicz. Des d'ara, doncs, faig el ferm propòsit de què no m'arribin les seves flames televisives. Així que si m'abellix perdre el temps de tant en tant, ho faré com a telespectador d'un altre canal. Ω

Sense fe

"L'ànima que es deixa capturar fàcilment per al desdís és clar que també és presa de la incredulitat i per açò passa dia rere dia sens acollir la Paraula. En canvi, sovint s'excita amb somnis sens entendre la guerra interior, ja que l'ha encerclada la pressumpció, la qual és una ferida feta a l'ànima que la priva de reconèixer la seva debilitat".

("150 capítols sobre al perfecció de l'Esperit", Macari d'Egipte, devers els segles IV-V, a la "Filocalia").

"No et coneixia jo a Tu, ah Senyor meu, perquè encara volia saber i tastar coses".

(Sant Joan de la Creu, 1542-91, "Dites de llum i amor", a Andújar, Místic perseguit per la Inquisició espanyola i empresonat).

"Hom pot parlar de l'oceà una granota que sojorna dins un pou i parlar d'allò diví a gent qui roman encaixonada dins els seus propis conceptes?".

(Antony de Mello, "Qui pot fer resplandir l'alba?", 1985, Índia).

L'Ull deia un dia: "Més enllà d'aquestes valls veig una muntanya velada per una boira blanca. És molt bella, oi?".

L'Orella escoltava, i després d'escoltar una estona amb atenció digué: "On és aquesta muntanya?. Jo no la sent pas".

Aleshores parlà la Mà i féu: Prou debades, no toc ja cap muntanya".

I el Nas digué: "No hi ha cap muntanya, no en sent gens d'olor".

Aleshores l'Ull mirà cap a un altre lloc i tots els altres començaren a parlar plegats sobre l'enganyosa impressió de l'Ull. I comentaren: "A l'Ull, li passa quelcom".

("El foll", Jubran Khalil Jubran, 1883-1931).

"Els de vida poc misericordiosa que fan professió de seguir la raó deuen ser peregrinament forts de raó. Vegem, què diuen? No veiem -diuen- morir i viure les bèsties com els homes, i els turcs com els cristians? Cadascú amb les seves cerimònies, profetes, doctors, sants, religions, etc.". És açò contra l'Escriptura? És que ella no ho diu? Si no us interessa gaire conèixer la veritat, ja en teniu prou, per a deixar-vos tranquils".

"Incrèduls: els més crèduls. Creuen en els miracles de Vespasià per no creure en els de Moisès".

"S'oposen tots (al naixement del cristianisme), i

no sols amb l'oposició natural de la concupiscència, tots els reis s'uneixen per abolir aquesta religió naixenta. Tot el que de gran hi ha en la terra s'aplega: savis, prudents, reis. Els uns escriuen, els altres condemnem, els altres maten. I malgrat totes aquestes oposicions, gent senzilla i sense forces els resisteixen, i llavors s'esdevé que els mateixos savis, prudents i reis, s'hi sotmeten també i escambren la idolatria de la terra. I tot és acomplert per la força que ho havia predit".

Blaise Pascal, 1623-63, savi, escriptor i matemàtic, a "Pensées").

"No descregueu totes les coses que no pots entendre".

Llull, al "Llibre dels mil proverbis").

"E vós, amic, sejo nau e dormiu e sou sens amor, que no en teniu a Déu ni a vostre proïsme. E no us en podeu excusar, car vós deuriu treballar e desitjar, tant com podrieu, que tots els hòmens del món fossen en vera fe e amor, e que falsetat, qui té Veritat tan deshonrada, fós del món foragitada e que ella e amor haguesen molts e bons amadors... vostre Amat hagués honoradament per son poble, al qual ha creat per amar-lo, honrar-lo, conèixer-lo e servir-lo".

(Llull, "Arbre de Filosofia d'Amor").

"A qui és dat el conèixement, li es dada la llum de la ment. Però aquell qui, en rebre-la la manysté, veurà les tenebres".

(Talisi de Líbia, s.VII, "Centúries" 2:24).

"De la ignorància vé la desconfiança".

(Refrany català).

"La fe dels cristians -impis i infidels se'n fumen- és aquesta: diem que hi ha més vida després de la mort, que els morts ressuscitaran i, al final, hi haurà un judici".

(Sant Agustí, bisbe d'Hipona, actual Tunísia, durant l'ensorrament de l'Imperi Romà d'Occident).

"Ja que he cridat i heu dit que no, he estès la mà, i ningú no es dóna per entès, heu deixat estar tot consell meu, i no heu volgut saber res de ma repressió... quan vingui com un temporal la vostra terror i us arribi l'infortuni com un terbolí, quan caigui damunt de vosaltres l'angoixa i la tribulació, llavors em cridareu i no respondré pas, em cercareu i no em trobareu... car als petulants els mata la pròpia indolència, i als necis la pròpia descurança els perd".

Proverbis 1:24-25, 27-28, 32; del rei Salomó d'Israel, devers l'any 1000 a.C.). Ω

CARTES AL DIRECTOR

Editorial Moll: les rels d'un atemptat

Senyor director:

"Llastimosa manera d'entendre la intervenció cultural i demostració d'una gran càrrega d'autodi", declarava el president de la comissió de Cultura i Patrimoni, Damià Pons; "Encara hi ha intolerància dins la nostra societat", afirmava la presidenta del CIM; Accions "d'un grup marginal i covard", deia Eberhard Grosske, després de conèixer l'atemptat contra l'Editorial Moll i contra la nostra pròpia llengua i cultura mallorquina. Per molt que semblava mentida, els hereus del vencedor de la guerra contra el poble (1936-1939), la nissaga dels violents, que el 24 de febrer proppassat va fer seixanta anys que afusellà un metge modèlic i ciutadà exemplar, Emili Darder, i altres, com Pere Reus, jutge de pau i home d'enorme prestigi moral, pel sol fet d'ésser polítics d'esque-

rres i intel·lectuals mallorquinistes, aquella nissaga avui encara perviu i també s'alimenta de la mateixa carronya de llavors, de l'odi contra les realitats mallorquines i les arrels catalanes d'aquest poble.

Volien denunciar i rebutjar l'atemptat contra l'Editorial Moll, recentment perpetrat, i la violència de tots aquests grupets antimallorquins (ells s'autoanomenen "anticatalans") i de tots els enemics de la justícia i la pau. Al mateix temps demanem a la Delegada del Govern, Catalina Cirer, que es posi a l'altura del seu càrrec; que no excusi o menysprei els autors d'aquests fets, com a "grupets sense cap transcendència"; i que posi remei a uns brots de violència de conseqüències imprevisibles. **Miquel López i Crespi- Miquel Julià i Prohens.** Ω

Europa romp amb el règim iraní, acusat de terrorisme a Alemanya

Els quinze països de la Unió Europea decidiren la setmana passada retirar provisionalment mitjançant el procediment de la cridada a consultes als seus embaixadors a l'Iran com a represàlia contra aquest país, condemnat com a terrorista per la justícia alemana. El Tribunal Superior de Berlín declarà culpables a les màximes

autoritats iranís de l'assassinat en aquesta ciutat l'any 1992 de quatre opositors kurds. La Unió Europea va anunciar també la ruptura de diàleg que mantenia fins aleshores amb el règim de Teheran. La proposta de sancions fou presentada per Alemanya, el principal soci comercial de l'Iran. Ω

Sa Pobla amb els seus autors: El I Encontre d'Escriptors Poblers

Sa Pobla organitzà recentment un acte d'homenatge als escriptors poblers. En la fotografia podem veure el nostre col·laborador M. López Crespi rebent de mans del batle Jaume Font un trofeu fet per l'escultor Rafel Caldés.

El passat dia del llibre fou un dia ben especial a sa Pobla. El poble -especialment els estudiants, és a dir, el futur- es trobaven amb els seus escriptors. Era el **I Encontre d'Escriptors Poblers**. Important acte cultural organitzat per l'Ajuntament que presideix **Jaume Font**.

Per a participar en aquest esdeveniment (xerrades a les escoles, entrevistes per ràdio i per la televisió poblera, venda de llibres a sa Plaça, contacte dels autors amb el seu poble, etc.) hi eren presents: **Rafel Sociés, Miquel López Crespi, Miquel Segura, Alexandre Ballester i Pere Bonnin**.

L'homenatge de sa Pobla als seus autors va ser molt emotiu.

L'Ajuntament havia encarregat a l'excel·lent escultor Rafel Caldés una petita escultura en bronze que en nombre de cinc (un per cada escriptor) foren lliurats pel batle **Jaume Font** als escriptors de sa Pobla que tant han ajudat a donar a conèixer el nom d'aquesta industriosa vila arreu del món.

Pensem que amb aquest acte de reconeixement (i els que vendran els propers anys!) **sa Pobla** dóna exemple de com els pobles han de cuidar i tractar els seus intel·lectuals, els homes (o les dones) que amb el seu esforç i la seva intel·ligència fan gran el nom de la vila on vàrem néixer. (Redacció). Ω

tallers

DRAGONERA

C/. Porto 3 • Tlf. 45 21 12
Mòbil 24 hores 908 43 70 67

MECANICA, XAPA I PINTURA

**REPRESENTACIONS
SON
DAMETO, S.L.**

**INSTAL·LACIONS I
BOBINATGES**

Carrer Vicent Joan i Rosselló, 30
Tlf. 73 36 13
mòbil 908 53 59 14 - fax 45 03 89
07013 Son Dameto
Ciutat de Mallorca

BOXES

Servei Ràpid
cambi d'oli/revisió

Emilio Romo Pérez
Administrador

PALMABOXES, S.L.

Balanguera, 39. 07011 Ciutat de Mallorca
Tlf. (971) 45 17 18

Restaurant
Cas Carbone

Dimarts
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

**Automòbils
PLA DE NA TESA**

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

Escola Infantil
de zero a tres anys

Carrer la Trobada, 4 baixos
07011 Palma de Mallorca
Tel. 73 26 65

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

RESTAURANTE
**Casa
Jacinto**

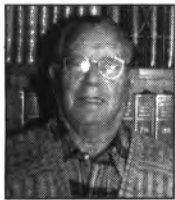
c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

Restaurant
Ca'n Quirante

Sant Jordi
a 10 minuts de Ciutat

C/. L'Econom Caldentey, 2 • Tel. 74 20 68 - 07199 Sant Jordi
Tancat els dimencres (excepte festius)
PALETA DE XOT. MARINADA 875 •PROVI-LA•

G l o s e s

Jo em vaig fer hostaler (II)

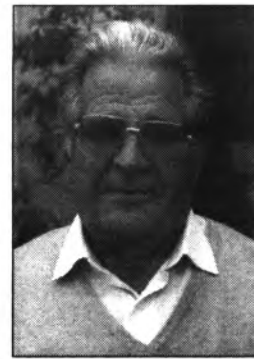
CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Moltes receptes me feu,
no res me varen costar,
a farmàcia em vaig 'turar
a cercar el menester.
Injeccions en el paper
hi havia assenyalades
que me fossin aplicades
qualcú hauràs de mester.
A veinat de casa hi havia
situat allà un convent
era de fet una gent,
que aquesta feina feria.
Sor Margalida hi havia
que me les va aficar,
molta de vida em donà,
revivà sa meva vida.
Aquell moment me trobava
totsol desagomolat
de deutes ben carregat,
sa salut que me faltava.
A ningú interessava
de sa família, puc dir,
cap moment varen venir,
ni a agranar-me sa casa.
Una neboda hi hagué,
de part de sa meva dona

que va fer labor molt bona
quan més ho vaig menester.
Ajuda oferiguè
sa roba bruta rentar,
i a ca seva menjar
aquesta oferta me fe.
A ca seva vaig anar,
a menjar una vegada,
quan ho va saber sa mare,
condicions li va posar.
Que s'havia d'afluixar
de sa mare s'amistat,
o es conco ser engegat,
que allà tornàs trepitjar.
Amb un molt gros sentiment,
se neboda me digué,
mumara aquí vengué
amb un parlar contundent,
que jo tengués ben present,
perdría seva amistat,
si no era engegat,
es conco, aquell moment.
Confiant al benestar,
que sa neboda em daria,
en ella confiaria,
que me pogués ajudar.

Ben sorprés ja vaig quedar,
amb aquesta novetat
haver se ser engegat,
per allà mai més tornar.
Aquell moment me trobava,
malalt i sense doblers,
amb un molt gros interès
que a n'es bancs hi tributava,
en es jornal m'entregava
fent feina de podador,
ajudat d'un companyó,
que aliments me portava.
Ell cada dia comprava,
tres unces de carn, un trós,
pel migdia fer s'arròs,
caragols allà mesclava.
Espàrecs si en trobava
i feiem un bon dinar,
allò ben molt m'ajudà,
jo força recuperava.
Una moto jo empleava,
per aquells desplaçaments
jo vivia uns mals moments
quan tossina és presentava.
De sa moto devallava,
perdia es coneixement,
era un procediment,
que jo molt m'assegurava.
Meditava estant totsol,
es nou camí que prendria,
una dona cercaria,
que me servís de consol.
De Llucmajor, gros redol,
cap ni una ne trobava,
tampoc cap ne demanava,

Eivissa

Escandell

Eivissa té l'alabança
del que la va visitar,
té bon clima i confiança,
que la gent te sap donar.
A la ciutat té un castell

majestuós a l'altura,
el seu entorn és molt bell.
de saviesa arquitectura.
Té muralla de defensa
que és monument nacional,
dels visitants l'alabança
de l'obra monumental.
El conjunt de la ciutat,
té destacada harmonia,
amb un port privilegiat,
de transports de ni i dia.
Tots els paratges de l'Illa,
són dignes de visitar,
amb vistes de meravella,
platges bones per nedar.
La gent té gran simpatia
i molta amabilitat,
abunda bona harmonia,
així regna l'alegria,
i les proves de bondat. Ω

seguia guardant és dol.
Un amic me senyalà,
dona que me convenia,
era ella algaidina
me digué: -Fa bon menjà.
A mi molta falta em fa,
aquest servici a jo,
me va alegrar al cor,
tu la m'has de presentar.
Si em pagues es berenar,
me digués es companyó
ferè se presentació,
se cert que t'ha d'agradar.

A dins el meu cor entrà,
aquella gran novetat,
el pensament despertat,
d'aquell gran goig disfrutar.
Un diumenge dematí,
cap Algaida pujaríem,
petit restaurant tenien
per la gent poder servir.
Allà varem entrar-hi
de moment vam berenar,
una jove es presentà:
Quin menjar les puc servir?
(continuarà). Ω

Carrer de
Manacor, 121-C
Tel. 27 85 18
07007 Palma de
Mallorca

BAR - RESTAURANT
ESPECIALITAT EN **Andrea**

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Ca'n Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

SESORIA CARRER PASQUAL RIBOT, 75
TLF. 28 44 44 - FAX 73 90 25
07011 CIUTAT DE MALLORCA
LLabrés Nadal S.L. AVINGUDA S'OLIVERA, 2-1
EDIFICI NEBRASCA
07182 MAGALLUF
TLF. 13 20 50

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. footing
Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

SERVIAUTO ARENAL S.A.

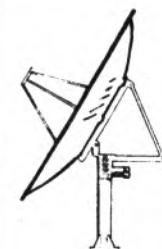
SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

FERRETERIA MONTCERDÀ

Àngels Montcerdà i Bas

Carrer d'en Miquel Porcel, 9
Tlf. 971 73 11 37
07014 so n'Espanyolet
Ciutat de Mallorca

INSTAL·LACIONS TONI PAC

ANTENES COL·LECTIVES
VIA SATÈLIT
PORTERS ELECTRÒNICS
ELECTRÒNICA EN GENERAL

Cervantes, 18 - B - Telèfon 73 43 04
07013 Santa Catalina

Toldos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
Telèfon 27 01 00 07008 - Palma de Mallorca

PETITS ANUNCIS

BORSA IMMOBILIÀRIA

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

SERVEIS PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya bot de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

El Trio musical Metropolitan s'ofereix per actuar en ball de saló per a la tercera edat, Insero o hotels. Preus econòmics. Tel. 652674.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Bugaderia Lliterma. Autoservei, rentat en sec i en ba-nyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, cri-dau al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts

gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Tenc 23 anys, estic acabant la carrera de ciències polítiques i sociologia. Voldria contactar amb empresaris per a començar a fer feina després de l'estiu. Preferentment treballs administratius, tot i estar obert a qualsevol altre possibilitat. Miquel A. Rodríguez. Poeta Juan Boscan, 4-4c-18013 Granada.

Venc figures de guix per a decorar. Cinquanta models diferents. Preus sense competència. Des de 150 ptes. unitat. Servei a domicili. Comanda mínima 5.000 ptes. Truqueu els horabaixes i vespres. 294444.

PERSONALS

Atreuix-te a cridar-me! Jo també ho necessit, me trob sola. Tenc amistos, però me manca l'amor. 716385.

És que l'amor no té poder damunt tu? Industrial de 39 anys. 500.000 al mes, pis, xalet, cotxe. Desig casar-me. 717354.

Viuda, 55 anys, sense fills, negocis propis, pisos, estalvis; desig refer la meua llar amb senyor culte entre el 55 i els 68 anys. 717354.

ATS, 32 anys, viuda i amb una nina, sense problemes econòmics, desig amistat amb se-nyor formal. 719534.

Separat de 28 anys, tenc una bona feina, som senzill, amant de la llar i tenc la vida resolta. Desig refer la meua llar amb al-lota de la meua edat. 712064.

Enginyer de 36 anys, fadrí, futur assegurat, bona presència i molta d'il·lusió. Me vull casar amb al-lota seriosa entre el 25 i 36 anys. 719534.

Senyora de 27 anys, alta i atractiva, desig amistat formal amb senyora i senyoreta entre els 20 i els 40 anys. 726385.

Divorciada de 57 anys, 1'70 d'alta, currota i elegant amb estudis superiors, pis i estalvis importants. M'agradaria refer la meua llar amb senyor culte. 712064.

Separada de 32 anys, estudis universitaris, cotxe i apartament, visc sola. Vull amistat amb senyor formal, m'és igual el seu estat civil. 726385.

Viuda de 57 anys, 1'65 d'alta, sentimental, pis, cotxe, estalvis... M'agradaria conèixer senyor mallorquí, culte i sense problemes. 726385.

Al-lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Al-lots i al-lotes! Ens agradaria cartejar-nos amb gent de tots els Països Catalans, des de Perpinyà a l'Alguer, les Balears i València, de 17 a 21 anys. Escriviu-nos les vostres contribucions per la independència i de segur que formarem una gran penya catalanista i independentista. Isaben Canela i Cinta Arasa. Apartat 129-43830 Torrendenbarra.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al-lots i al-lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensen la nostra llengua. Raquel Lagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Senyoreta de 25 anys, morena, amorosa, simpàtica i amant de la llar. Bona situació, estalvis i cotxe. Cerc company fins els 40 anys. 712064.

Administratiu fadrí de 26 anys. Bon lloc de feina, estalvis, cotxe... M'agradaria trobar una al-lota formal per casar-m'hi. 712064.

Modista, separada i sense fills, de 31 anys. Pis, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyor culte per refer la meua vida. 712064.

Empresari de 43 anys. Divorciat sense fills. Casa, cotxe i un parell de negocis. Vull conèixer al-lota sense fills ni problemes. 712064.

Fadrina de 62 anys. Tenc pis, xalet i cotxe. Vull conèixer senyor viu o fadrí, culte i sense fills. 712064.

Viuda de 56 anys, encara som ben guapa i tenc la vida resolta amb xalet, pis i estalvis. Vull conèixer senyor. 712064.

Fadrina de 31 anys. Curra i culta. Tenc pis i estalvis. Vull trobar un al-lot formal. 712064.

Estudiant de 22 anys. Som curro i culte. Vull trobar una al-lota de 18-20 anys. 712064.

Divorciat de 42 anys. Alt, culte i amant de la llar i dels nins. Cerc senyora dolça i afectuosa. 712064.

Viuda de 49 anys, joliva, cultivada i de poble. Tenc cotxe i vull refer la meua llar amb se-nyor bona persona i treballador. 712064.

Separada de 40 anys. Amorosa i simpàtica. Vull refer la meua llar amb senyor formal. 712064.

Metge retirat. Som ben curro i agradable, 1'76 d'alt. Vull conèixer senyora de gran cor. 712064.

Me trob ben tota sola. Tenc 52 anys i visc de rendes. Pis, xalet, estudi, cotxe... te faré feliç. 712064.

Militar fadrí de 29 anys, joliva, amorós i agradós. Me vull casar amb al-lota seriosa entre els 25-29 anys. 712064.

Divorciat de 65 anys: negocis, pis, xalet, cotxe. Vull conèixer senyora per no estar tot sol. 712064.

Senyoreta de 25 anys. Som morena, galanxona, simpàtica, d'1'65 d'alta. Tenc estalvis i cotxe. Cerc company fins als 40 anys. 712064.

Senyora de 63 anys. Tenc una bona pensió. Som jovial, atractiva i encara estic per jugar a conillons amagats. Cerca'm al 712064.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altaria, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al-lota felanitxera. Som molt independentista, iestic boja pels Sau, pels Oculats i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Porto-colom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/2 Volta 31- 07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Viudo mallorquí de 52 anys, abans casat amb una estrangera, se relacionaria amb mallorquina de 35 a 45 anys. També podria ser estrangera, però mai forastera. JABP. Apartat 161-07600 s'Arenal.

Cerc al-lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escrivu-me a: Oscar, C/ Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al-lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima'ti escrivu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'explo-tació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjami Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Ro-meu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

catalana. Podeu escriure a l'Ap-rtat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Rus-sinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Inter-net. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vic.servicom-es

Si voleu col·laborar amb "Ajuda per als nens del carrer", grup català d'ajut a nins abandonats sobretot a Sud-Amèrica, podeu informar-vos al telèfon 93/6666354 o ingressar donatius a la Caixa 2100-3071** 721010.

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Grup que té com a finalitat aconseguir la màxima difusió de independentisme arreu de la nació catalana vos enviarà mostres de material editat. Esperam les vostres idees i la vostra col·laboració. Escriviu a l'Ap-rtat 13.203-08080 Barce-lona.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Desaparegut Opel Astra Blanc, PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Opel Astra blanc PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Peugeot 106 blanc PM-6255-CM. Gratificaré amb 25.000 ptes. per cada cotxe. Tlf. 630286.

VENDES

Venc: escuradores acer inoxidable de dues panxes, piqueta renta-mans de peu, escurador de verdures, bidé, els marbres blancs d'una cuina, diverses aixetes, figures de guix per decorar, material elèctric divers, suports, làmpades neó, caixes distribuïdores. Dos balancins metàl·lics, dues cadires de menjador antigues. Per a nadó: cot-xet, roba i sabatetes. Horabaixes i vespres: 294444.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel. ....

ATENCIÓ • Escriviu un sol anunci per cupó
• Usau lletres majúscules
• Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

Carrer Can Valero, 38. Nau 6. Teléfons 20 96 55 / 20 86 60 - POLIGON CAN VALERO
07011 Ciutat de Mallorca

Les germanes Martorell de s'Indioteria, regenten des de fa dos mesos el "Pequeño Bar" a son Cotoner. Berenars i begudes. Clients del Mallorca.

En Josep Moia, natural d'Andalusia, regenta des de fa 20 anys el Taller de reparació de cotxes i motos B.J. a son Cotoner. En Moia és corredor de mountain bike, i és del bons, perquè el seu taller és plé de trofeus.

El matrimoni Esteve-Buades, regenta des de fa 8 anys la Missatgeria Palma Express a son Cotoner. Envien cartes i paquets a tot el món.

En Joan López, natural d'Andalusia, fa 10 anys que va obrir la Cristalleria López a son Cotoner.

Endavant amb la prevenció

I com se suposa, el ciberespai és el gran lloc per seguir defensant l'ambient del món real; icon de l'atmosfera a la plana de Greenpeace <http://www.greenpeace.org>

A un país oriental, el nom del qual no puc recordar, uns al·lots idearen una jugada per enxampar al més savi del poble on vivien. Varen pensar: "Agafarem una papallona i la guardarem entre les mans. Llavors mos hi acostarem i li preguntarem: -Mestre! com està la papallona? Si ens respon que la papallona és viva, mentre tant haurem estret les mans i la papallona per manca d'aire morirà i en obrir les mans, li demostrarem que s'ha equivocat. Si mos respon que és morta, haurem tengut la precaució de deixar passar suficient aire per que no s'ofegui, en obrir les mans la papallona sortirà volant i d'aquesta manera li demostrarem que s'ha equivocat". D'aquesta manera, els al·lots pensaren que qualsevol que fora la resposta de l'ancià, fallaria, i li demostrarien que no era tan savi com la gent deia.

S'acostaren els nostres al·lots a l'ancià i li preguntaren: Mestre! Ens pots dir com se troba la papallona que tenim dins les mans?

Una bona sorpresa s'endugueren aquells bergants en sentir la resposta! "La papallona està com vosaltres voleu que estigui: si voleu que la papallona estigui viva, ho estarà, i si voleu que estigui morta, estarà morta. **La decisió està en les vostres mans.**

En el tema de la prevenció tot-hom està d'acord amb aquesta rondalla. En Voltaire digué en una ocasió: **La salut és massa important per deixar-la en mans dels metges.** Ell se referia als metges humans. Avui vull comentar-lis qualque cosa sobre "vuit nous metges" que ens ajudaran a tenir bona salut.

AIGUA

Aquest metge és molt important,

tant en l'ús extern; la higiene i diverses tècniques d'hidroteràpia-, com intern; beure a voler.

DESCANS

Tots sabem la importància que té el repòs, al manco el dormir a bastament. No obstant això hi hem d'afegir el descans psíquic; tenir ocupacions que ens distreguin, divertir-nos, relaxar-nos. Oblidar-nos dels problemes.

EXERCICI

És el complement del que hem dit abans. I un altre cop us diré que no hem de pensar únicament en l'exercici físic (recordem allò de "més val poc i bé que molt i malament"), sinó en l'exercici mental. Adquirir l'hàbit de veure en positiu allò que ens envolta és qüestió de temps, d'exercici continu... I també en altres exercicis que influeixin en el nostre esperit en positiu.

LLUM

És imprescindible conèixer les precaucions a prendre, però si en fem un bon ús, la llum del sol serà una bona amiga del nostre estil de vida.

AIRE

Respirar és vital -d'això en depenen les nostres vides-. Cal saber respirar bé, adequadament, passejar per llocs amb aire fresc i sa. Alerta als llocs tancats plens de fum de tabac i olor d'alcohol.

NUTRICIÓ

Ningú discuteix el paper que fa una alimentació completa, equilibrada i natural en la salut humana. Des de senzills consells com es ara el no beure durant les menjades, fins a teories més complexes, aquí tenim un camp molt ample on experimentar i descobrir.

TEMPERANÇA

Sobrietat. Aquesta és la paraula

la clau. Encara que la llum del sol sia bona, el seu excés produeix cremades; tots coneixem les conseqüències d'un exercici físic desproporcionat; una dieta sobrecarregada duu un risc important per a la salut... I així tot.

Una bona proporció de tot això ens reportarà grans beneficis. Encara que el descans sia l'adequat, si fumam, no bevem aigua, ens alimentem de manera incorrecta... el nostre estil de vida no serà correcte. És necessari fer bon ús de tot. És com el piano: si sempre tocam la mateixa nota, l'audició resulta monòtona. En canvi si usam totes les notes de l'escala, podrem aconseguir una bona melodia.

ESPERANÇA

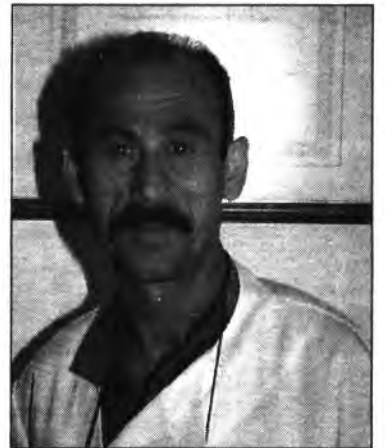
Aquest metge, encara que sia el darrer, és el més important. Només si creiem en el que feim, si perseguim uns objectius, si tenim un pla, ens animarem a dur-lo a terme. Malgrat els dubtes, malgrat els primers fracassos... És el "motor" del pla, "l'alma vitae" del mateix.

Aquest pla ens durà cap ENDAVANT, cap a un futur millor, cap a una vida més plena... I estar content amb un mateix i amb allò que ens envolta es el millor mètode preventiu.

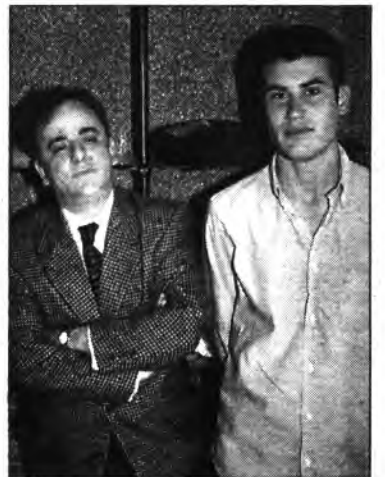
Com dur-ho a terme? Utilitzant les "armes publicitàries", és a dir, vénen el missatge que un és més lliure i feliç si viu sense drogues a través de la informació sobre els aspectes negatius d'aquestes substàncies i, incidint en els aspectes positius d'una vida sense droga.

És cert que la "decisió està en les teves mans". Però només serà una verdadera decisió quan se dugui a terme coneixent els avantatges i inconvenients que això comporta, i llavors, triant.

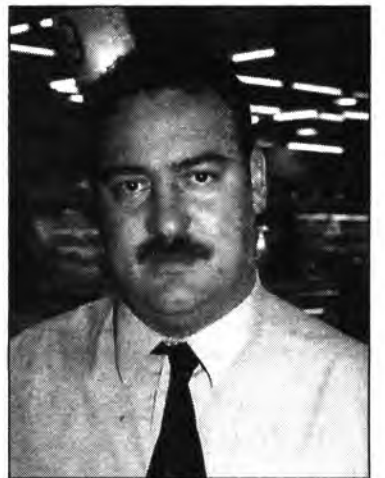
Confia amb aquests vuit "metges" i... segueix endavant. **Fons de Documentació Ω**

En Joan Bustamante, natural d'Andalusia, fa 12 anys que regenta la Perruqueria de Senyors Bustamante a son Cotoner. En Bustamante és conegut com el Perruquer Atleta. Participa a tots els maratons i competicions en pista de Mallorca. La seva peruqueria és plena de trofeus i medalles.

En Josep Guerrero natural de Castella, fa un any que ha obert la Botiga Esport Blue a son Cotoner. A la fotografia amb el seu ajudant Mauro Galante, que és de Nàpols.

Fa 6 anys que en Juli Andrés Moia, natural de Castella, dirigeix el Supermercado Cabravo a son Cotoner.

En Joan Antoni González, natural des Rafal Nou, fa dos mesos que regenta el Bar Nort a son Cotoner.

Nepal: Violència contra les esglésies

Els cristians nepalesos relaten nombroses agressions durant els darrers mesos.

Al novembre passat, hinduistes assaltaren tres esglésies de Dading durant el culte i les van assolar. Els cristians se'n fugiren a arrecer-se a ca seva. Els agressors feren també malbé bíblies i d'altres llibres.

Els hinduistes van destruir també a muntó esglésies de Janakpur. Abans, 3 cristians de Trisuli van ser detinguts a apallissats, i dos més forçats a exiliar-se. Els hinduistes saquejaren les esglésies, s'emportaren bíblies, llibres i instruments musicals.

A principis de desembre aplegaren a Katmandu els responsables de l'Església al Nepal i acordaren d'adreçar-se al ministre de l'interior.

Segons una llei de 1992, els ciutadans nepalesos (on és parla nepalí, hindi, tibetà i diverses llengües himalaies) són lliures de canviar de religió, però l'evangelització resta il·legal amb penes de fins a 3 anys de presó.

El 1961 no hi havia cap església la Nepal i ho no s'hi coneixia més de 25 cristians, arreu de l'Estat. Avui hi ha 10.000 esglésies i vora 200.000 creients. (P.O.)

Iran: Declaracions xocants

Mentre que diversos pastors han estat assassinats durant els darrers anys, i part dels cristians estan optant per l'exili davant la situació de terror i persecució en què viuen de part de la policia islàmica integrada, el president iranià Rafsandjani es dirigí públicament als cristians iranians, tot declarant esperar "que els cristians, ensem amb els creients d'altres religions, podran vessar una vida novella a les comunitats cristianes i afegir un nou capítol a la història del món cristià".

Donat que els cristians iranians no arriben ni a l'1% de la població i es troben en una dificilíssima situació, aquestes declaracions no poden ser més xocants i contradictòries, així com inesperades. Maquillatge del fet real? (P.O.) Ω

Son els alumnes i les mestresses de l'Escoleta infantil "Canicas" de son Cotoner.

Alumnes i mestres de l'Escoleta d'infants sa Baldufa a son Cotoner. Una escoleta mallorquina amb ensenyança d'alta qualitat segons poguerem veure, només mirant una estona.

El naixement del sionisme polític i la "Renaixença" catalana: Dos fenòmens del nacionalisme romàntic

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

El romanticisme tardà de la segona meitat del segle XIX va veure sorgir sentiments nacionalistes i desitjos de llibertat de multitud de pobles oprimits i castigats per imperialismes més hegemònics. Tal volta el que uneix catalans i jueus en tot aquest moviment és la sensació de discriminació per uns tercers. Dins la història del poble "elegit" desgraciadament aquest sofriment era més perllongat en el temps i en l'espai geogràfic, ja que el que va moure als primers sionistes que s'organitzaren com a grup polític era la desaparició de l'antisemitisme gràcies a la creació d'una llar nacional jueva, d'un Estat on els hebreus de tot el món es poguessin sentir a ca seva, en lloc de la situació anormal que es vivia a la diàspora. Una semblança curiosa que he trobat a l'analitzar el tema un poc

és en el nom d'un d'aquests primers moviments que volien retornar la dignitat humana i social als israelites. La "Il·lustració" jueva-alemanya seria semblant al mot "Renaixença" degut a que aquí té el sentit de donar a llum, té una certa connotació de neixement, de que reneixi el poble jueu i el que volien també per a Catalunya en aquest cas els autors i ideòlegs de la "Renaixença" com Aribau a l'escriure l'oda a "La Pàtria" (1833). La MARE de Theodor Herzl (Benjamin Zeev) va saber educar molt bé el seu menudó dins aquest esperit d'aquells primers intents d'aixecament de la dignitat humana i social d'aquest poble.

Dins la nostra illa van ser cabdals per ressucitar el sentiment nacionalista figures de llinatge xueta, com per exemple Marià Aguiló, germans Forteza-Pinya,

Tomàs Forteza i Fuster (cosí de Marià Aguiló)... Que sofrint també el mal de l'antisemitisme s'identificaren amb els defensors de la llengua que a la nostra illa tenien els mateixos enemics, el gonellisme encapçalat per els poders socials. L'equivalent del senyor Herzl a Catalunya seria en Valentí Almirall, que va escriure el text pioner en el nacionalisme català contemporani: "Lo Catalanisme" (1886). Herzl va presentar les seves idees com a teòric polític i fundador del sionisme a la seva obra "Der Judenstaat" (1896). També podríem trobar altres similituts.

Com la influència de la feina periodística que tots dos varen fer un al "diari català" (1879) i l'altre, respectivament, al diari vienès "Neue Freie Presse" (1895). Així com en altres aspectes apart de les biografies d'aquests autors. Ω

ENDEVINA, ENDEVINALLA

En el país de Persempremai, hi havia més droga i més barata dins que fora les presons.

Els familiars i visitants de presons eren regirats minuciosament i sovint despullats, de manera que era pràcticament impossible que en passessin (a més eren pobres, sols els pobres acaben en presó).

Endevinalla: Qui traficava amb la droga, doncs, els funcionaris o la guàrdia militaritzada? Els "rasos" qui s'arriscaven a perdre la feina o els caps que hi manaven?

La solució, als llibres d'història de l'any 2040. **Jaume Talaferro** Ω

Bartomeu Mestre, premi "Josep Lladonosa" de biografia

El guardó "Josep Lladonosa", convocat per Òmnium Cultural (delegació del Segrià) l'Ajuntament de Lleida i el Cercle de Belles Arts ha correspost a Bartomeu Mestre Sureda d'Establiments per un estudi biogràfic del cantant-compositor-poeta i promotor de la cultura i llengua catalanes a les Illes Balears Guillem d'Efak.

Amb un encapçalament de rondalla "per a un personatge de rondalla", com ens demostra l'autor del treball al llarg de les 174 planes, aquesta balada d'en Guillem d'Efak acredita el seu autor per múltiples i elogiabls valors. D'entrada, títol i subtítols basteixen per al lector una evocació literària, a cops poemàtica i tot, que els continguts diversos transformen en emotivament humana i pròxima. En Bartomeu Mestre, perio-

dista i escriptor, autor entre altres obres de "Com un aleig enmig de la calitja" 1978, "Crònica de la cançó catalana" (publicat per la UIB), etc. ha estat cap de departament de l'Obra Social de Sa Nostra, abans de penetrar la vida i l'obra del personatge singular que ara ens presenta. Encara, les coordenades vitals, un xic fantàstiques, del biografat, nascut a Asopla (Rio Muni) d'un para illenc, Manacor i -sembla d'una prestesa princesa pàmua, Hada d'Efak, fan que la seva biografia tengui des de l'inici un regust de màgia que l'autor aconsegueix mantenir fins el final. Més que més perquè aquestes mateixes circumstàncies coincideixen, en part, amb un període de lluita i reivindicació importants i decisives per a la recuperació del nostre poble. Singularment, el contingut del treball permet que ens atensem a l'atmosfera suggestiva creada pel fenomen anomenat "nova cançó", del qual "el príncep Guillermo", anomenat ara Guillem d'Efak, fou promotor i peça important.

Fins al darrer capítol, Bartomeu Mestre ens ha sabut comunicar l'enorme capacitat de seduir i de contar històries del mallorquí. Els membres del jurat, tot i reconèixer la vàlua de les altres obres presentades (vuit en total), va decidir atorgar-li el guardó per unanimitat. Òmnium Cultural Delegació del Segrià. Ω

ELS 7 FRONTS ON ELS PAÏSOS CATALANS HAN D'ASSOLIR LA INDEPENDÈNCIA

1. Front en pro de la formació de dirigents.
2. Front en contra de la tergiversació de la nostra història.
3. Front en pro d'una revolució pedagògica, i d'un ensenyament que no subestimi la cultura catalana.
4. Front en contra de la drogaaddicció, i de la depauperació, caracterològica, del nostre poble.
5. Front en pro de la integració dels immigrants, i del ferm rebuig dels colonitzadors.
6. Front en contra de l'imperant senequisme polític.
7. Front en pro de l'autèntica recuperació de Barcelona com a capital d'uns Països Catalans lliures.

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de L'ESTEL d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

Feu país, família i amistat tot alhora.
DIGAU-LOS-HO amb L'ESTEL

C/. Fco. Martí i Mora, 37 - Tel.: 73 07 81
07011 PALMA DE MALLORCA

Binissalem .- A la nit de les verges de l'any 1971, els joves, com de sempre, retien homenatge a les al·lotes del poble; i elles responien a les seves galanteries oferint-los els tradicionals bunyols i misteles.

Les romàntiques cançons interpretades per un grup de binissalemers, amb més voluntat que mèrit, trencaven a mitjanit, la tranquil·litat de l'hora; mentrestant les jovenetes amagaven el seu somriure de complaença darrera les persianes de la finestra i, solament l'estridència de la música impedia sentir els batecs del seu cor.

Després de l'última serenata, i quan es retiraven a descansar es va sentir una veu greu i excitada que deia: **¡Eh, vosotros! ¡gamborros! ¡todos al cuartel! ¡vamos!**

Els joves quedaren gelats en veure la figura esperpèntica d'un guàrdia civil, que pistola en mà, avançava llampant, quasi corrent, cap a ells i cridant furios: **¡Rápido! ¡todos hacia el cuartel!**

Els joves sense dir ni una paraula ni formular cap mena de protesta s'encaminaren cap a la caserna.

Tot això passava davant el Bar Títos i amb el testimoni d'altres grups de joves que, una vegada acabada la seva ronda, prenién la fresca a la terrassa del bar i que miraven incrèduls tot quan ocorria en aquell moment.

Tot esborronats, el grup integrat per una desena de joves tots ells entre els 18 i els 21 anys, s'encaminà per la Plaça de l'Església cap a la caserna de la Benemèrita que aleshores estava oberta en el carrer de l'Escola Graduada.

De sobte, en Joan Josep Munar, temerós per les repercussions que aquest fet pogués tenir en la seva situació militar, ja que feia el servei, intentà separar-se del grup entrant dins "s'Hotel". El guàrdia civil, que era el comandant de lloc, va adonar-se de la intenció del jove i amb un crit el va obligar a reintegrar-se al grup. Quan en Joan Josep va ser a l'altura del guàrdia, **Francisco Ledesma Rodríguez**, amb la mà que no portava la pistola li pegà una galtada. Anava a repetir l'agressió, quan en Joan Josep, en un gest instintiu d'autodefensa aixecà el braç per a protegir-se del cop, refregant malauradament la cara del guàrdia civil, el qual, més per la seva pròpia inèrcia que pel cop, perdé l'equilibri i quasi va caure en terra. La seva reacció instintiva, segurament motivada per un fort sentiment del ridícul, es reincorporà, carregà al pistola i disparà.

De manera instintiva, al sentir el renou metàl·lic del carregador, tots intentaren protegir-se, endevinant la intenció del guàr-

La solidaritat d'un poble

Les verges-71

JOAN FONTANET

dia, els uns corrent, els altres llançant-se davall els cotxes aparcats o amagant-se darrera els portals de les cases.

En Joan Josep sols havia pogut allunyar-se cinc o sis metres del punt del foc, quan es va sentir el tret; a continuació es va fer un silenci de mort que només va rompre instants després la veu d'en Joan Josep gemegant: **M'ha ferit! m'ha ferit!**

Els joves es van reagrupar en torn d'ell, i tal vegada perquè no creien el que estava passant ni se n'adonaren de la ferida, inclús algú del grup va comentar que la bala era de fogueig. El grup continuà caminant i fou a la cruïlla dels carrers Mascaró i Catedràtic Llabrés on el ferit caigué en rodó i un grup aconseguí permís per anar a cercar el metge.

Amb les mans plenes de sang el portaren en braços fins el quarter, a les portes del qual es produí una escena patètica, inhumana, que demostra a les clares la nul·la sensibilitat del guàrdia: en Miquel, germà den Joan Josep, que s'havia assabentat del fet i que arribà al quarter abans que el ferit, demanà al guàrdia explicacions del que havia passat. La seva resposta fou clara: **Si nos se calla, tengo otra bala para usted!**

El metge Cerdà arribà a la caserna i ordenà el trasllat urgent del ferit a l'Hospital Militar, i comentà amb els joves la gravetat de l'estat del ferit.

El grup passà la nit als corredors de la caserna. Quan escoltaren la tendenciosa i falsa declaració telefònica que feia el caporal als seus immediats superiors, s'adonaren que l'assumpte anava de veres i que era qüestió de posar-se d'acord i donar una versió unànime dels fets.

A trenc d'alba començaren a arribar als quarter oficials d'alta graduació els quals darén una hora als

retinguts per anar a ca seva. De tornada foren isolats i interrogats individualment.

Mentrestant Binissalem era una olla que bullia d'indignació, ja que la gent coneixia la realitat dels fets; començava a preocupar-se per la sort dels joves i més que res per la notícia publicada al "Diario Baleares", que aleshores pertanyia a la xarxa de "Prensa del Movimiento", verdadera veu del règim franquista.

Així com avançava el dia, la disconformitat anava en augment. L'empitjorament de l'estat d'en Joan Josep; el segrestament en que continuaven els retinguts (en cap moment tingueren la possibilitat de l'assessorament d'un advocat) així com l'incompliment de la promesa de la seva posada en llibertat, feren que el poble de Binissalem, rebel·lant-se contra la seva sensació d'impotència, trencant el menfotisme que caracteritzava als mallorquins des de la terrible repressió de les Germanies, no s'enfrontàs a la dictadura franquista.

L'ambient era tens i crispat, mentre es preparava una manifestació (es diu que hi participaren entre 5 i 6 mil persones) que d'una forma ordenada, silenciosa i pacífica s'encaminà cap al quarter portant pancartes al·lusives al "Diario Baleares" i a la llibertat del detinguts.

En el moment que la manifestació passava per davant la caserna, la tensió a l'interior era màxima ja que els detinguts podien observar l'estat nerviós, silencios i de màxima alerta en que es trobaven la trentena de guàrdies civils que, metralleta en mà, estaven preparats per intervenir en qualsevol moment.

Foren moments molt delicats on un crit, una pedrada, una insinuació, hagués pogut provocar una confrontació que hagués pogut ser al desgràcia del poble.

El "Diario Baleares", motivà la repulsa dels binissalemers que a la plaça, de forma pública i multitudinària cremaren totes els exemplars del poble, manifestant amb crits i pancartes com "El Baleares no dice la verdad" i "Fuera el Baleares" el seu rebuig a la intoxicació de la notícia.

Exaltats els ànims, la gent congregada a la plaça decidí dirigir-se al quarter i exigir la posada en llibertat dels joves. Els manifestants prengueren pel carrer de les Roques, però quan foren a l'altura de Cas Misser es trobaren amb una barrera infranquejable; un grapat de guàrdies civils que metralleta en mà impedién el seu avanç. Sols la mediació del batle, Miquel Pons "Canut" i la promesa que els detinguts estaven bé, que eren ben tractats i que la seva posada en llibertat era immediata, aconseguiren dissoldre la manifestació.

L'endemà les coses seguiren igual; interrogatoris, notícies confuses als mitjans de comunicació locals (la nit passada Ràdio Espanya Independent, Estació Pirenaica, que era clandestina i emetia des de fora de l'Estat espanyol, emetia la notícia ajustant-se a la realitat dels fets) amb un acabament realment imprevisible.

Aquell mateix vespre, els detinguts foren alliberats, en espera de judici, que es va fer temps després i en el qual es va condemnar al guàrdia a tres mesos de presó militar a Illetes; una vegada complits, el van ascendir. En Joan Josep va partir per bé i va poder dur una vida completament normal: A poc a poc aquest mal somni s'anà oblidant.

El que m'ha duit a reviuir aquest succès, després de molts d'anys, ha estat constatar el ressorgiment al poble d'aquesta tradició, de la mà, precisament dels fills d'aquells que sofriren l'abús d'autoritat del règim dictatorial anterior del que només quedava constància per les versions oficials que mobilitzaren el poble.

Em vaig veure en el deure moral de transmetre als nostres fills i a les generacions futures el que de debò va passar, i donar fe del comportament d'un poble que, fent seva la història de Fuenteovejuna, no es va doblegar davant la injustícia i l'abús del poder establert. Allixonant als binissalemers del futur que la força de la raó està sempre per damunt de la raó de la força.

Nota de la redacció: Aquesta fet, que va passar ja fa 26 anys, és sens dubte el començament d'una sèrie d'enfrontaments entre els joves binissalemers i els guàrdies civils del poble i explica l'odi que hi ha al poble contra aquestes forces d'ocupació espanyoles. Ω

El Matrimoni Nolla-Palomares (Mallorca i Alacant), regenta des de fa 5 anys l'Assessoria Sitec a son Cotoner. Assessoria fiscal, contable i laboral.

En Bernat Ramon regenta des de fa set anys el Gimnàs Physic a son Cotoner: aeròbic, jazz, sevillanes, ball de bot, massatges...

N'Aina Maria Llabrés, natural de la Ciutat de Mallorca, que és graduada social, fa tres anys que va obrir l'Assessoria Llabrés a son Cotoner: assessorament laboral i relació empresa-treballador.

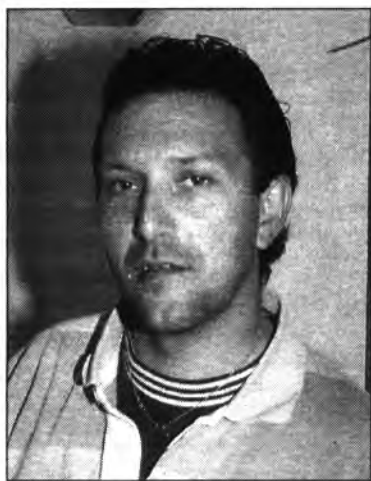

El matrimoni López-Torres, naturals d'Alcúdia, fa 16 anys que va obrir Dissegur, una botiga de sistemes de seguretat: caixes fortes, portes, panys i la resta.

Fa 14 anys que en Jesús Domènech, natural d'Alacant regenta l'Impremta Mundo Graficas a son Cotoner.

Fa 6 anys que en Joan A. Abraham, natural d'Establiments va obrir la el Taller Enquadernacions JUBE a son Cotoner. Abans feina feina a Enquadernacions Lozano al Camp Rodó.

Fa tres anys que na Concepció Roselló, natural de sant'a Catalina, regenta la Perruqueria de senyores Conxa a son Dameto. Abar tenia la perruqueria a n'Es Fortí.

Fa 5 anys que en Joan A. Buades, natural de la barriada de Corea, ha obert l'Agència de Viatges Buades a son Dameto.

Un Déu com nosaltres, el Déu planer

"Entre tants i tants déus, l'únic que m'interessa és aquest que es va fer home, per què els altres ens interessarien, si ells no s'han interessat mai per nosaltres?. Si hi ha Déu, s'ha hagut de fer home, per què no se n'hauria fet?. Com ens hauria deixat tan sols, amb això tan horrible que és la intel·ligència -la lucidesa davant el no res-, una lluernia insignificant perduda al fons de la fosca eterna i sense fi que ens envolta?..."

("Incerta glòria", novel·la d'en Joan Sales sobre la guerra civil).

"Déu assumí un home concret i no pas una natura abstracta; un home dins una cultura, amb un tipus de consciència nacional, amb categories d'expressió culturalment condicionades. En tal humanitat concreta, i no pas malgrat ella, fou on Déu es manifestà".

(Leonardo Boff, teòleg brasiler dels pobres perseguit per la cúria vaticana).

"I a tu, jutge i crític, t'he estimat també, encara que quan m'has vist crucificat has dit: "Sagna rítmicament, i el dibuix que li fa la sang damunt la blanca pell és bell de veure"... I perquè us he estimat a tots, vosaltres heu dit: "Té el cor massa dolç i compassiu, i el camí massa poc traçat. És l'amor d'un necessitat... d'un feble, car els forts sols estimen als forts.

I perquè l'amor que us tinc ha estat tan gran, vosaltres heu dit: "No és sinó l'amor d'un cec qui no coneix ni la bellesa dels uns ni la lletjor dels altres. L'amor d'algú sense gust, que tan beu vinagre com vi. I és l'amor de l'impertinent i del presumptuós car, quin estranger ens podria ésser mare i pare, germana i germà?".

(Khalil Gibran, 1883-1931, poeta libanès emigrat als Estats Units).

"Anava idò, Jesús portant el cabiró devers el lloc on havia de ser crucificat. Gran vista. Però als ulls de l'impriu, raó de burla; als del misericordiós, gran misteri. Si ho mira l'impriu, ofereix un destacat document d'ignomínia, si el misericordiós, hi troba un poderós baluard per a sa fe. Si guaita la malícia, veu el Rei que duu per cèptre l'eina del seu turment, si la pietat, veu al Rei portant el fust on ha de ser clavat... era pretext d'escarni per a la gentola allò mateix que havia de ser pura glòria per als cors dels sants!".

(Sant Agustí d'Hipona, Nord d'Àfrica, 354-430, visqué durant la caiguda de l'Imperi Romà, a "Cogitacions").

"Un dels indis hem furtà la Bíblia de la mà. Començà a arrancar-li fulls i ficar-se'ls dins la boca. Cregué que si engolia els fulls es ficaria Déu adins. Com no succeí res començaren a preguntar-me: Com fer-los entendre que Déu, en Jesús, s'havia fet un d'ells?"

De sobte recordí una de les llegendes motilonas sobre un home qui esdevingué formiga: Assegut en una dreuera després de la cacera, guaità unes formigues que maldaven per fornir llur formiguer. Volgué ajudar-les-hi, a construir una bona llar, com la dels motilons. Però a causa del seu enorme tamany i pel fet de ser un desconegut, les formigues s'espantaren i fugiren.

I llavors, miraculosament, esdevingué formiga. Hi visqué i les for-

migues hi confiaren. Un dia els contà que en realitat no era pas una formiga, sinó un motiló, i que en certa ocasió va voler ajudar-les però s'esglaiaren... I se'n rigueren car ja no se semblava gens a aquell ésser enorme i terrífic que els havia remogut la terra. Però just llavors esdevingué motiló de bell nou i es ficà a amuntejar terra. Ara el reconegueren... sabien que no els faria cap mal... Llavors prengué el mot que vol dir "esdevenir formiga" en motiló i el vaig fer servir per explicar l'encarnació de Déu.

Déu s'ha encarnat en un home - els feu.

Quedaren bocabadats. Es feu un silenci tens i sobrecollidor. La idea que deu es feu home els deixà atordits.

(...)

Com puc caminar per la senda de Jesús?. Cap motiló no ho ha fet mai...

... Per esbrinar-ho has de **lligar les cordes de la teva hamaca** a Jesús i quedar **Suspés en Déu** (fou la manera d'explicar-los la fe).

... El sent demà (cert motiló) aparegué amb un ample somriure a la cara:

He lligat les sogues de la meva hamaca a Jesús...

... no em preguntà mai sobre l'aparença de Jesús. Per a ell hi havia una sola resposta: era bru i d'ulls negres; duia un tapall per calçotets i caçava amb arc i fletxes.

Jesús era motiló".

(Bruce Olson, lingüista cristià nordamericà, va conèixer molts d'anys, des de molt jove entre els tribus motilonas, entre Colòmbia i Veneçuela, els introduí al cristianisme i a la cultura i medicina moderna sense violentar llur cultura indígena. Ho relata al llibre "Per aquesta creu et mataré").

"Crist, pare del cristianisme, fou executat durant el regne de Tiberi, quan Pilat governava Judea".

(Tàcit, historiador romà, en Annals, XV:44).

"(Crist) entrà talment al món que s'amagà en la feblesa fins al punt de no ser reconegut com a Déu-home... L'exigència que presenta, provoca antagonisme i hostilitat. És una persona incògnita, captaire entre captaires... Això vol dir que la forma d'escàndol obre l'espai de possibilitat de fe

en Crist. La forma d'humiliació és la forma de Crist per nosaltres".

("Qui és Jesucrist", Dietrich Bonhöfer, pastor evangèlic alemany de la Resistència antihitleriana, penjat pels nazis a principis de 1945.

Jesucrist és un Déu a qui on s'atansa sense orgull, i sota el qual hom s'humilia sense desesperar...

La més gran prova de Jesucrist són les profecies... Déu ha suscitat profetes durant 1600 anys; i durant 400 anys, a continuació, ha escampat totes aquestes profecies, amb tots els jueus, qui les duien arreu el món. Heus ací doncs, quina ha estat la preparació del neixament de Jesucrist, l'Evangeli del qual havia de ser llegit per tot el món: calien no sols les profecies per creure-hi, ans que estiguessin escampades per tot arreu, a fi que aquell Evangeli pogués ser abraçat per tothom.

... Havien predit que el Messies convertiria les nacions... les profecies acomplertes constitueixen un miracle que roman". (Hi ha vora les 2000 profecies bíbliques acomplertes).

Què diuen els profetes de Jesucrist?. Que serà palesament Déu?. No: sinó que hi ha un Déu verament amagat; que serà desconegut, que hom no pensarà pas que sia Ell; que serà una pedra on molts ensopegaran, etc.

Hom pot conèixer Déu, i no pas la pròpia misèria; o bé aquesta sense conèixer Déu. Però hom no pot conèixer Jesucrist sense conèixer alhora Déu i la pròpia misèria.

La coneixença de Déu sense el de la nostra misèria provoca orgull. La coneixença de la nostra misèria sense la de Jesucrist provoca desesper. Però el coneixement de Jesucrist ens salva de l'orgull i el desesper car hi trobam alhora Déu, la nostra misèria i el camí per a arranjari-la".

Cal... conèixer Jesucrist, car sols ell pot permetre'ns de conèixer Déu d'una manera que ens sia útil... Perquè, no sols no coneixem Déu sinó per Jesucrist, ans no ens coneixem nosaltres mateixos sinó per ell... Hi rau en totes les nostres virtuts i felicitat".

(Blaise Pascal, savi francès, 1623-62, "Pensées"). Ω

Alabança a Déu

"Que n'és de gloriós viure vora Déu!
Com més negra la nit, més a prop és l'alba
Com més foscos els núvols,
més abundoses les pluges que donen saó.
Com més estret el camí,
més és l'auxili de Déu és sense límits!
Com majors entrebancs,
més ens forneix Déu el seu conhort.
Per més que les onades de la mar sien
cada vegada més altes,
çò no pot mai trastocar la calma
de les fondàries!
Per més que la tempesta sia violenta,
no pot pas desplaçar muntanyes.

Aquell que viu a l'ombra del Totpoderós
no serà mai molestat per la calor ardenta"

Mehdi Dibau, pastor iranià assassinat al juliol del 1994.

Extret del llibre "Els lligams de la llibertat" de Jan Pit. Ω

Fernando Viñuelas, natural d'Extremadura, fa 3 anys que va obrir el Taller de Reparació de cotxes Sa Dragonera a son Espanyolet.

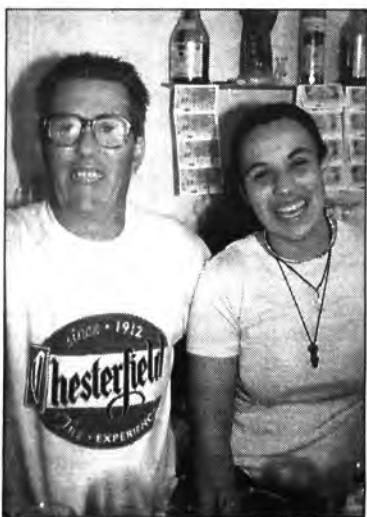
Jordi Buxó, Manuel Gotarredona i Albert Sans, fa 3 anys que son els delegats dels Laboratoris Bayer a Mallorca. Tenen el despatx a son Dameto.

Na Paula Vidal, natural de Ciutat, regenta des de fa un any el Bar Dragonera a son Dameto. És un Bar del Mallorca i despatxen uns entrepans ben bons.

En Francesc Díez, natural de Lleó, fa 15 anys que va obrir el Taller de Bobinatges son Dameto.

N'Antoni González, natural d'Andalusia, fa 22 anys que regenta el **Bar Triana** a so n'Espanyollet. A la fotografia amb la seva filla Elena.

Fa 2 anys que na Rosa M. Mas, natural de Ciutat, regenta la **Botiga de Confecció i Merceria Ca na Sebastiana** a so n'Espanyollet

Fa 5 anys que les germanes Robles de Santa Catalina, obriren la **Perruqueria Giros** a so n'Espanyollet.

Na Paquina, n'Elisabet i na Pilar són les auxiliars de l'**Apotecaria de son Pisà**.

"Er andalü realia Yenvittika"

La situassion en la ke s'enkuentra sumerxia la Yenwa Andalusia no'è sino reflexo der momento en xenera de nuëttra Kurtura: repression, menöppressio, marxianassion, manipulassion.

L'exekussion der proyëtto s'aya sisttematikamente planifika:

_dde la mä tiënna infansia, en la 'ëkkuela, a tö lö Andalusiië abiö nö korrixen poke "xablamö ma". Ya kom'er xermen de nuëttra komplexod'inferioriaëppressibo en nuëttra mentepersibiremö komo a diyario lö mediö de komunikassion nö saxieren xätta'r ëkkarnio, bien ridikulissandonö (sol'oiremö Andalusii si biene de la mano der tipico cïtossos o de parte de persona de baxa'itruccion akademika -s'apuntyara assi nuëttra autoëttime, dando luwa'r fenomeno bexatibo de troka nuëttra xabla'n publiko, lo ke popularmente se denomina "Xabla fino-", bien imponiendonö la yenwa Kätteyana, inlusso en'ëppassiö autonomikö. Po'urtimo, en'ëfferä intelëtualë i akaemikä se nö dira, en palabrä de "Gregorio Salvador": "Xabla d'un dialëtto Andalusii ë d'inbessilë". Po supuëtto, no rekokonossindosse'r Andalusii komo dialëtto muço menö s'ara komo yenwa.

Ke dessi der Andalusii leterario: Pesse a ke si nö atenemö a la leteratura tradissiona en'Andalusii, la narrativa popula i'errikissimo e inxente asserbo de la poesia flamenka er'Andalusiië mä riko, po'exemplo, k'er idioma bäkko en'ette terreno; tö lö k'ëkribimö en nuëttra yenwa, ittorikamente, o ubimö de konformänmö kom'ëkkribi siertä palabrä en Kursiba o entrekomiya o emö siokonsideraö "merö forklorittä", "poetä de sewunda".

Sin duda, la Kätteyanissassion inpuëtta ë una de lä formä mä awressibä de dëttrussion Kurtura. A serbio p'afiansa un prosesso de kolonissassion i sometimiento.

Er Andalusii, le pese a kien le pesse, ë una realia yenvittika ke kuenta, po solo

d'arwunä pinselä, kon karakterë komo'r de nuëttra sisttema bokaliko kon'un sisttema kuadrantwula (son mu rarö en'Europa) kon sinko wraö d'abertura i dö lokalissassionë k'afëtta'n'a tor sisttema pekulia, frenta a otro idiomä romanikö po su klaria, nitidë i wran efëtibia yenvittika; la forma unika de forma pluralë; la pressensia d'una forma inessittente'n Kätteyano, la konossia komo "ac äppira", abiendo de konëttarse kon lö fonemä wlotalë der'arabe; la relassion de lä essë Andalusii kon lö fonemä arabë "sin" y "cim"; l'elission de konsonantë finalë, partikularia ya'enkontra en 'er latin de la Betika; la xeminassion räwwo fonoloxiko inessittente en lä emä formä de xabla romanikä de la Peninsula. Si bibo en'Italiano, se karwa de balo d'istintibo, kon lo ke de së una mera bariante fonetika, passa'a së'un räwwo fonoloxiko diferensiao; süttitussion de -r po l-, ar paresse, influensia der sütttrato yenvittiko tamasi; er yeinmo o l'äppirassion de la -ac prosseente de la -f latina, ets, ets.

Toä lä karakteritikä apuntä nö yenban'a'kontra'r orixen de la Yenwa Andalusia, no komo se benia senialando en'un Käteyano korrittö, sino'n la siwiente:

La basse s'enkuentra en la yenwa latina xabla en l'antiwa Betika (Kissa kon'arwun sütttrato tamasi-tartessiko) ke dara luwa a la yenwa romanse-aryami utilissa kotidianamente'n'Al Andalü, influia ëtta, urtimamente, po'er dialekto Arabe Andalusii anpliamente difundio en lä pötrimeriä der Reino Nassari, i fuertemente pressionao po'er prosesso assimilaö Käteyano. A poko k'inbëttiwemö seriamente nuëttra ittoria, mä i mä datö aparesseran k'abalén nuëttra teoria. Er'interë Käteyanissante po redussi a una mera dexenerassion nuëttra yenwa ai ke bükkälla en mëkkinö interessë de kontro politiko-kurtura.

A nuëttra memoria biene l'anëddota d'un conossio ätto Andalusii: Obliwao po lä sirküttansia laboralë ke imponian xabla Käteyano dessidiö aprendëllo. Kumplia l'obli-

wassion, borbiö a bissita su pekenio pueblo Andalusii. Sü familiarë i bessinö k'ëddenio l'abien bitto kresse, tö ar osserba su deklamassion, de no se po su konossimiento, abrian xurao k'era'un turitta benio de Salamanka. Un'awela en forma inossente mëkklä de sierta mofa i pikardia le komento: "M'ixo!, ke bien'ä'aprendio'r inglë...". Prometio, en'adelante, xabla siempre en la yenwa de su mare: L'Andalusia.

Konbensio que la ittoria nö ensenia ke tarde o temprano'r usso popula, usso natura d'un idioma termina po imponerse'n la ëffera de lä normä yenvittikä ofissialë komo yenwa massiona, ittoriorë. inbëttiaorë de nuëttra kurtura, ëkkritorë, poetä, periodittä imersö en nuëttra debeni diario komo pueblo, dan bia'r mobimiento AINA ANDALUSSA (Amanesse Andalusii), organissassion pa la rekuperassion, normalissassion i efensa de lo Andalusii en'Andalusii. Sabeorë de ke "la yenwa é la má efikä de toä lä bassë d'una nueba era, yena de lü, pa la nassion i kurtura Andalusii en'er mu serkano siwlo XXI.

¿_kkribe bien, ëkkribe Andalusii!

_dde ëttä lineä keremö inbita a tö lö Andalusiië de "Els Països Catalans", i en 'ëppessia a lö de Balearë, assin komo a toä la personä interessä, a ke kolaboren kon nuëttra proyëtto dirixiendosse a: AINA ANDALUSSA Apartao de Korreö 6.050-41080 Sebiya AL ANDALÜ.

En partikula ëttamö mu interessao en Kontätta kon (Juventú Andalusii), firmante d'una karta'r Dirëtto aparessia en l'Estel kon'el titulo "Andalü Officiä". _pero ke pronto aunemö nuëttrö ëffuersö.

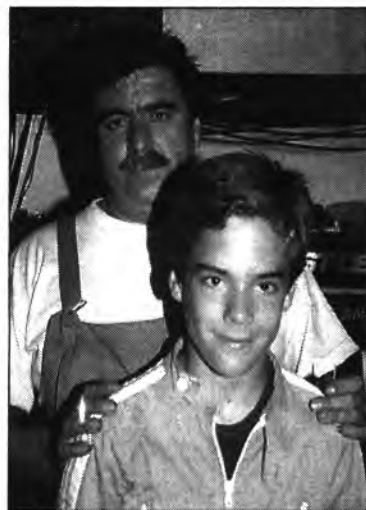
A tö Andalusiië de la diäppora i a tö lö mayorkinë: ¡SALUT I LIBERTA!

Nota: (_): Boka doble o alarwa ke sirve pa xasse 'r plura.

x: Se lee komo J Käteyana
W: Se lee komo g Käteyana. Ω

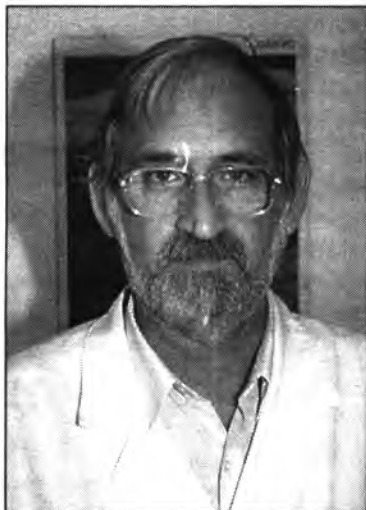
Na Glòria Expósito, natural de s'Arenal acaba d'obrir la **Perruqueria Unisex Glòria** a son Pisà.

N'Andrés Albal, natural d'Albacete, fa 20 anys que va obrir el **Taller Tacsport** al Fortí.

Na Tina Sedano, natural de sa Pobra és l'encarregada d'**Autos Mallorca**, una empresa que se va obrir fa una vintena d'anys al Fortí.

En Gabriel Iglésias natural d'Andratx, fa 11 anys que va obrir l'empresa **CIA Mallorca Serveis** al Fortí. Adoba televisions, videos etc.

Na Teresa Pons, natural de Ciutat, fa 17 anys que va obrir la **Botiga de Moda Elles** a so n'Espanyolet.

N'Imma Mayol, natural de santa Catalina, fa mig any que ha obert la **Botiga de Modes Dama** a so n'Espanyolet.

En Francesc Thomàs regenta des de fa 20 anys la **Botiga d'Esport Piscis** a santa Catalina.

N'Antònia Oliver, regenta des de fa 20 anys la perruqueria Tonyi a la barriada des Fortí.

Hamburguer Chronik

Sobre la manca d'autoritat dels catalans

Hamburg.- Encara que algun malintencionat hagi fer córrer el rumor de que m'he hagut d'exiliar a causa dels meus últims articles, el cert és que per raons professionals em trobo actualment residint a la ciutat alemanya d'Hamburg.

Ja fa algun temps, un periodista assalariat de "l'imperio" va dir amb excessiva vehemència que "los nacionalismos se curan viajando". He de dir, amb el cor a la mà i la consciència que dóna l'experiència, que quan més viatjo -i sempre m'han agradat molt fer-ho, més nacionalista radical em sent i més em reafirm en el meu patriotisme català.

El periodista Rossend Llates titulava les seves memòries "Ésser català no és gens fàcil" i, certament, si falta caràcter, manca l'autoritat i no es tenen les idees clares, pot arribar a ser un drama íntim -com ara demostraré- per a les persones que volen amagar o "descafeinar" la seva condició de catalans davant els estrangers i, sobretot, davant els espanyols.

Recordem la gran frase que ens deixà l'eminent psicòleg Carles Muñoz Espinalt: "Sense una coheren interpretació de si mateix i del poble on hom arrela, ningú no pot tenir la personalitat desitjada".

Quan un català viatgi fora del seu territori nacional (i sobretot quan ho fa per anar-hi a viure un cert temps) no pot deixar de tenir una sensació estranya. Si per una banda ell se'n sent per l'altra, només ell pot demostrar-ho.

Desamparat i sense cap paper oficial on se li reconegui la seva autèntica nacionalitat, un català no té altre eina que el seu caràcter per a saber fer-se digne de Catalunya.

Si la falla la voluntat -Déu no ho vulgui- queda acomplexat per la "Ñ" del passaport que els espanyols ens han imposat: es deixa avassallar inconscientment pel complex d'Estat espanyol, la malaltia psíquica més estesa entre els ciutadans de Catalunya.

Aquest individu esdevé un clònic (posem par cas) d'en Pujol. O sigui, un botlifer integral que xaeja sense to no so. De vegades parla -fluixet, amb els ulls escorredissos i la boca mig tancada, talment com si hagués patit una feridura- d'un país petit, a voltes tan petit, que fins i tot se li oblida que existeix. Àdhuc, amb el temps, s'acaba trobant com un espanyol més i somriu amb dents de conill quan li parlen de "siesta", "toros" i "flamenco". Inclús gosa dir que molt a prop de Bar-

celona segurament no recordarà que amb els doblers de tots els catalans- es fa una "Feria de Abril" més divertida, tolerant i oberta que la de Sevilla.

Aquest pobre home es trasvesteix mentalment d'ovella humana, segueix el ramat -els espanyols són per naturalesa individus molt gregaris- i accepta el seu acomodaticí rol malgrat ser l'ovella negra d'una "manada" diguem-ne, plurinacional.

En aquest punt comença realment el silenci dels anyells.

Fins i tot els més llops seguiran amb la pell de mé posada si el nostre home evita en la conversa els temes vinculats al "interés general del estado", es limita a xerrar subtilment de futbol i s'acastissa l'accent amb deig messetari.

Si algú l'interpel·la malèvolament, confon amb rapidesa el concepte Catalunya-nació (que potser algun dia va defensar dins ca seva) pel de "Cataluña-región", no fos cas que el prenguessin per un "catalán cerrado" mentre piula -curiosament en castellà.

Amb totes aquestes manobres, que ell considera "polítiques" i de "seny", creu dominar la situació. No hi ha ningú més viu que ell. Se sent -i el fan sentir- un "buen catalan".

A Hollywood hagués interpretat el paperot d'indi explorador i obediènt en alguna pel·lícula del llunyà oest. Si senyor, tot una "gran reserva"!

Ai però, si té la mala sort de veure's fatalment desemmascat per un altre català!

Quan això passa, el daltabaix és total·les astúcies de guineu cínic, no poden fer res contra la fermesa lleonina d'un català amb el caràcter ben format, senyor de si mateix, amo de la situació. És la cara i la creu de la societat catalana actual. És el pastor davant l'ovella. És un Macià davant un Cambó.

Els símptomes patològics de la reacció són gairebé els mateixos: mirada fugicera i veu tremolosa com si amb encert endevinés que el pecat mai perdonat és -precisament- el de la neutralitat. Es veu obligat a definir-se i, en efecte, en el pecat troba la penitència.

Encara que després ell juri i perjuri sobre la seva espanyolitat, els colonitzadors no podran deixar de veure en ell -en potència- a un català amb autoritat com el que l'ha posat en evidència. Ja no el tractaren més com una ovel·la, sinó com un gos.

Per els espanyols -poc amics

de les diferències- ell és qui atempta contra "la unitat de destino en lo universal". L'interpreten com el català a qui cal vèncer: sigui per esclavitzar-lo, sigui per a exterminar-lo. Pels espanyols és com si el fet d'haver nascut a Catalunya fos un defecte genètic, un problema de fàbrica.

D'altra banda, no deixa de ser curiós que al gent que més es defineix com a "ciutadans del món" són catalans, els quals usen aquest pessim eufemisme perquè creuen que els permet "no alinear-se". Aquesta confusió interior és fruit de saber-se apàtrida i no tenir prou determinació o intel·ligència per a reconèixer-ho i intentar evitar-ho.

Malauradament bastant sovint, aquests casos de debilitat caracterològica degeneren en una apatia nacional propiciada per una determinant inexpressivitat i una pobríssima capacitat oratòria. Tot plegat, accentua la manca d'autoritat que els catalans ja tenim "per se" després de tant segles de dominació i colonització espanyola.

Però ens ha d'estranyar que la majoria dels catalans d'avui dia pateixin aquesta falta d'autoritat personal, si també tenen aquesta carència la totalitat dels nostres minidirigents?

Tots aquesta polítics casolans que mai no han passat de ser estratègies de cafè (del café para todos", naturalment) haurien de memoritzar -si poden- una altra frase del patriota Carles Muñoz Espinalt: "Mai no se't veurà autoritzat en res si abans d'exercir-la no saps ja revestir-te del to i del gest que reclama".

Actualment, molts de ciutadans de Catalunya tenen la mateixa angoixa i embolic mental que els jueus de la diàspora, els preholocaust, o d'alguns "compatriotes" que s'iniciaven en el joc de la política d'escorrialles i d'estar per casa a que els deixava el franquisme.

Pot haver hi més tortuositat cerebral que dins el cap d'un Miquel Roca i d'un Pasqual Maragall, per exemple? Quina autoritat tenen?

El primer era un individu que volia donar un nou aire al "gobierno" i no va poder ni donar-li al seu partit. És més, va ser el seu propi partit qui li va donar "aire" definitiu. És un perdedor natural, un polític mediocre, un col·laboracionista absolut.

El segon se'ns mostra com un autèntic cagadubtes. Una persona que no sap que fer amb la seva

vida personal i política, està prou equilibrada per ser el president oficial de tot un país? Per quins setze ous ell i els seus patètics col·legues, es diuen els nostres representants malgrat no poder representar més que una farsa electoral de baix pressupost democràtic?

Catalunya és una nació que anhela i necessita poder experimentar la seva pròpia autoritat. Però el nostre poble, dubta, o el fan dubtar, freqüentment amb la complicitat de molts polítics locals, que no en tenen gens d'autoritat, sobre la seva capacitat d'exercir-la. Els catalans només podran disposar de la seva pròpia autoritat quan tinguin l'oportunitat de decidir per ells mateixos el seu futur nacional. I això tan sols es podrà assolir a partir de la independència i a través d'un Estat Català.

Josep Pla -que sempre m'ha estat un bon company de viatge- remarcava que els catalans no han pogut sentir mai el plaer de la seva pròpia autoritat: la que contemplem és estrofolària, ens diu el sorrut de l'Empordà. "És per aquesta raó que el poble català, que de l'autoritat només n'ha conegut un burocratisme sovint dissolvent, generalment ignorant, sempre foraster, viu enmig d'una anguniosa incomoditat, sense confort polític".

Totes aquestes mancances nacionals -que són moltes i més de les que podem pensar -es veuen molt més quan hom es troba fora de Catalunya que quan és a dins.

Suposo que es deu a la possibilitat de poder esquivar millor la cobertura informativa tendenciosa i aigualida que ens donen els mitjans d'informació espanyols i, per desgràcia, també els catalans "oficials". És per això que una acurada reflexió sobre el que és ser català a l'Europa actual -i en aquesta moments, més que mai, Alemanya encarna la idea d'Europa- m'ha suggerit escriure aquestes Cròniques d'Hamburg que regularment aniré publicant. Sobre la imatge que tenim els catalans a Alemanya i perquè es va acostant l'oportunitat de poder donar un cop de timó definitiu a la nostra situació colonial, són temes prou interessants i que hauríem de tenir molt present col·lectivament. Tanmateix ara però, ha arribat el moment d'esperar la propera crònica. Des d'Hamburg, natürlich! **Josep Mª Vall i Comaposa** Corresponsal de l'ESTEL de Mallorca al nord d'Alemanya. Ω

La moderació salarial i els pressuposts restrictius no són un guany per a tots

BANC	BENEFICIS EN ELS 9 PRIMERS MESOS DE 1996	INCREMENT (EN% SOBRE EL MATEIX PERIODE DE 1995)
BCH	34.710 MILIONS	34
BVV	70.455 MILIONS	26
SANTANDER	71.778 MILIONS	13
BANESTO	21.808 MILIONS	36
POPULAR	49.075 MILIONS	6
LA CAIXA	49.177 MILIONS	22
CAJA MADRID	41.319 MILIONS	17
UNICAJA	12.010 MILIONS	28

Els qui inverteixen a la borsa han obtingut durant 1996 un 40% de beneficis. Els grans bancs guanyen de mitjana més d'un 20% del que guanyaren l'any 1995. Ja sabem a on van els doblers de la tan escainada bona marxa de l'economia aconseguida amb el sacrifici de la classe treballadora a la que congelen el sou o moderen el salari, ens precaritzen els contractes laborals, ens redueixen els drets per a futures pensions i retallen les despeses socials. La formació professional sofreix un atac tan gros que hi ha rames de producció en que no se pot trobar un sol andalús per a cobrir un lloc d'especialista o tècnic, la sanitat reajusta les seves despeses cada pocs mesos, l'assistència domiciliària ha baixat i, un llarg etc.

Dins els capítols socials, només n'hi ha un d'importància que augmenti, són

els doblers que el govern central lliurarà a la burocràcia sindical de CC.CC. i UGT que suposa la xifra de 85.000

milions de pessetes. On és l'oposició que aquests sindicats haurien de fer? Esclafats pels milions que els dona l'estat per a sostenir la burocràcia sindical que de cada dia és més una maquinària per a frenar alternatives obreres netament anti-capitalistes.

Davant aquest allau neoliberal (que sota l'aparent novetat només amaga quelcom tan vell com el transvasament de riquesa de les classes populars als més rics) i les complaciments comprades, són d'aplaudir accions com les protagonitzades per "Nación Andaluza" i el col·lectiu "Cinco de Julio" de Cadis (província amb un 40% de la població activa a l'atur) davant les seus de les entitats bancàries per a denunciar que "mentre els beneficis bancaris pujen, els drets socials empitjoren. Nación Andaluza. Ω

Sadisme, màfia, pedofília a ca nostra

El cas de les "tres xiquetes d'Alcàsser" duu un immens munt d'interrogants. Hi ha un munt de testimonis contradictoris, proves desaparegudes, tenebroses coincidències, etc... talment que pot acabar en una mena de "cas Dreyfuss" a l'espanyola.

S'ha descobert que, durant els darrers anys, hi ha hagut als País Valencià continuats casos de nins, nines i dones desapareguts, torturats etc... sense aclarir i on els familiars eren aconsellats de desistir de continuar la recerca de la veritat i els culpables. Almenys una dotzena de casos en l'àrea de València i quasi deu a l'àrea de Castelló. També ha descobert (la policia nordamericana) xarxes de pornografia infantil: un centenar de nins menors de la vila de Puçol (L'Horta Nord), per exemple. Tot unit a una aparent manca d'eficàcia de la policia i la Guàrdia Civil, acusada pel pare d'una de les nines assassinades d'amagar proves (també hi ha implicats alts càrrecs). L'entreviu implicava guàrdies civils de Lliria en un cas de prostitució de menors prop de València, on apareixia un company (camell i cueta) dels presumptes assassins de les "xiquetes" com a amo del bordell. Alhora llegim de casos de màfia policial com el de Saragossa on polítics pressionen policies per tal que no aprofundeixin gaire en "certs casos". I ja no parlem de les revoltes aigües que baixen entre polítics, jutges i d'altres altes esferes oficials espanyoles.

A l'afer Dutroux hi han hagut molts de policies, policies judicials i fins i tot militars detinguts. Fins i tot el Rei belga exigeix l'aclariment del cas, i hi va haver manifestacions públiques de cents de milers de ciutadans. A ca nostra no hi ha detencions de cap autoritat, el principal sospitós burlà tota la policia espanyola i es feu fonedís, no hi ha manifestacions de cap mena i des de moltes esferes volen imposar un sospitós i tenebrós silenci.

Cal dir que els experts de la Universitat de Göttingen, en una guia empresarial per a aconsellar en inversions en països corruptes, qualifiquen l'Estat espanyol amb un 4'3 (0= màxima corrupció, 10= mínima corrupció) ço vol dir, dels països més corruptes d'Europa (Nova Zelanda i els països escandinaus són els menys corruptes; menys corruptes que Espanya són Bèlgica, Portugal, Polònia, Grècia, Taiwan, Jordània, Hongria; per darrera trobam Turquia, Itàlia i el "Tercer Món": Llatino Amèrica, Àfrica basicament: Nigèria el més corrupte).

Constantment sentim notícies de turisme sexual, pedofília i pornografia sàdica, vídeos d'aquestes temàtiques a alts preus...

I també: el creixent poder de les màfies, de la mà del tràfic de drogues i d'altres negocis paral·lels (prostitució, pornografia etc...) Països com Rússia o Itàlia es troben en gran part ja en mans de les màfies que inverteixen enormes quantitats de diners negres en la compra de polítics, jutges, policies, advocats i un llarg etcètera. L'escàndol de Banc Ambrosià, a principis dels '80, fou simptomàtic del tràfic incessant entre màfies, Bancs, empresariat, diners negres, complexes militar-armamentístic, Estats, finançament de partits polítics, compra d'armament per dictadures (tercermundístes quasi sempre), xantages de dossiers, serveis d'espionatge, lògies maçòniques i tota una increïble conxorxa de les lúgubres clavegueres del món del qual "el Maligne és Príncep", sens dubte de cap mena.

Cal ser senzills com a coloms però prudents com a serps, saber en quin món vivim i parlar la veritat, coses que no fan mai els periòdics espanyols com l'ABC. **Jaume Tallaferró Ω**

Els colonitzats: robots fanàtics per la quincalla forastera

Aquesta és la gran desgràcia, la desviació més gran que existeix en la societat humana d'avui: la desviació psíquica de les personalitats que experimenten altres coses que les realitats que li són pròpies. Fa dos cents anys cada nació era ella mateixa: els sentiments de les seves gents, els seus desitjos, les seves maneres de fer, la seva espiritualitat, els seus gusts, els seus plaers, les seves veneracions. Tot allò que feien de dolent i de bo, el seu art, la seva estètica, la seva concepció filosòfica i religiosa, tot això ens pertanyia.

Encara que tenguéssim pocs bens materials, tot allò que posseïem era nostre.

D'aquesta manera, segons el gran pensador negre Diop, han aparegut societats com la nostra, que són societats mosaic (un mosaic es fet de centenars de pedretes de diferents colors, de formes diferents, comprimides en un sol motle). Aquest tros de mosaic de colors diferents, de múltiples peces de formes diferents, però que no produeix cap forma de conjunt, aquestes civilitzacions són també civilitzacions mosaic, una part dels seus materials ve del passat i l'altre, sense forma, ha estat importada d'altres llocs. Espanya ens ha sabut vendre cristallets

i quincalla lolailera a canvi d'or.

El seu programa és el següent: que tots els homes sien idèntics, que visquin de la mateixa manera. Però es impossible que tots els pobles pensin de la mateixa manera. Què és doncs allò que forma a la personalitat, a la qualitat espiritual i intel·lectual d'un home i d'un poble? La religió, la cultura, la civilització passada, l'educació, les tradicions. Tot això constitueixen el conjunt de factors que tornejan la personalitat i la qualitat espiritual i intel·lectual d'una societat. Aquests factors varien segons les societats, tenen una forma als Països Catalans, un altre a Euskadi i una altra a Andalusia. I bé. Tots han de ser idèntics! Per això es necessari que les diferents ideologies que trobam a cada un dels pobles, en cada religió, en cada societat, desapareixin per a fer lloc a un sol amo, a un sol cap. Quin serà l'amo model? Espanya ho decideix, estableix la mostra a tot el seu imperi, com hem de pensar, com ens hem de vestir, com hem de fer les cases, com hem d'organitzar les relacions socials, els desitjos que hem de tenir, el que hem de consumir, de que hem d'estar satisfets. Després d'un cert temps, ens hem trobat en presència d'una nova cultura nomenada "modernisme".

El modernisme ha estat el xoc més poderós que podia anular la forma de pensar del no europeu a través del món tot, en totes les societats no europees sia qual sia la seva forma de pensar. L'única feina dels europeus ha estat el de suscitar en totes les societats, la temptació de ser modern. Sabien que arribarien a través de qualsevol estratègia a provocar l'amor per la modernització, sabien que qualsevol poble estaria disposat a cooperar, a extirpar tot allò que venia del seu passat i dels seus propis esforços per destruir-li tot factor que valoritzi la seva personalitat. L'Estat espanyol ha fet tot això amb les nacions a ell sotmeses. Espanya ha maldat sempre per castellanitzar-nos i per honorar tots els gonelles quincallers, per a convertir-nos en robots de l'imperi del Mal, o sia en "espanyoles moderns".

La religió, la història i la cultura en qualitat de conjunt de valors espiritual i intel·lectuals i d'adquisicions literàries, fan la personalitat d'una societat. És per això que tot això ha de ser destruït. Cal fer ho tot en castellà i a la castellana, fer-ne folklore submís a l'imperi i robots que diguin "si bwana". **JAUMETALLAFERRO (continuarà). Ω**

Joseba Egibar: La Guàrdia Civil "és una màquina que genera odi i rebuig"

CARLOS ETXEBERRI

SANTSEBASTIÀ.- El portaveu del PNB, Joseba Egibar ha afirmat recentment que la Guàrdia Civil es una màquina que genera "odi i rebuig" i va denunciar que el Cos no accepta la seva retirada d'Euskadi.

Jaume Mayor Oreja, president del PP en el País Basc, va estimar per la seva part que és inacceptable aquest tracte discriminatori donat a la Benemèrita enfront de la Policia Autonòmica Basca.

El dirigent nacionalista va criticar durament la instal·lació de controls en carretera per part de la Guàrdia Civil a Euskadi, pel seu caràcter indiscriminat i per la "provocació i humiliació, en definitiva, pel tracte vexatori de que són objecte, principalment el joves".

Egibar va afirmar que els controls de la Guàrdia Civil són "ineficients i no coordinats amb l'Ertzaina a la que no se comuniquen i que està provocant reaccions contràries entre els joves que són els principals sospitosos de l'acusació policial. "Un jove que passa per un control no queda indiferent, si pateix una vexació i una humiliació, la seva actitud no és indiferent i pot distorsionar la convivència d'una societat.

En aquest sentit Egibar va anar encara més lluny a l'afirmar que les actuacions de la Guàrdia Civil poden ser "el contrapunt d'allò que necessiten KAS i ETA per a poder justificar allò que anomenen dinàmica d'ocupació i repressió.

"Si la gent sense abscripció política coneguda no resulta indiferent després d'haver superat un control d'aquests, que és el que passarà amb gent que està iniciada i motivada i que se poden veure reafirmats en un procés de decantació que ningú

sap com se controla i on acaba"...

Egibar va realitzar aquestes manifestacions en presència del batle de la localitat guipuzcoana d'Ormaiztegui, Juan Carlos Leturia, del PNV que va presentar una denúncia contra la Guàrdia Civil per ser objecte de maltractaments en un control instal·lat a Beasin on fou retingut per espai de dues hores. En Leturia que va anar a interessar-se per la situació d'un veí que se trobava al control, després d'identificar-se com a batle, fou insultat, copejat a les cames, al cap i als testicles fins que va caure en terra, per la qual cosa va haver de ser atès a l'Hospital de Zumàrraga, on consta comunicat mèdic.

Segons la denúncia, al cap d'una estona, va aparèixer un tinent de la Guàrdia Civil que l'acusà de resistència a l'autoritat i que, després de parlar amb Comandància, "me va proposar un acord pel qual ells se disculpaven, no me demanaven perdó pel maltractament donat a la meva persona i desistien de presentar denúncia contra mi, a canvi que jo fes el mateix".

"Esperam que amb l'Ertzaina desplegada en Guipuzcoa, la Guàrdia Civil vagi desapareguent de les nostres ciutats i carreteres.

El dirigent nacionalista va afirmar que el Partit Nacionalista Basc, havia denunciat les actuacions de la Guàrdia Civil a l'anterior ministre de l'interior; José Luis Corcuera i que no havia passat res. En mitjans nacionalistes se té la impressió que la Guàrdia Civil actua per lliure i que el ministeri de l'Interior no exerceix cap control damunt d'ella. Ω

La cuina de na Tonina Verdures de primavera

ANTÒNIA SERRANO I DARDER

Autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

Arribada la primavera s'omple el mercat de verdures saboroses d'aquest temps que, juntament amb les de tot l'any, ens conviden a esdevenir vegetarians. Carxofes, pèsols, faves tendres, espàrecs, col-i-flors, greles, alls tendres, això per anomenar-ne unes quantes, ben guisades poden esdevenir veritables exquisideses.

El que no coneix la cuina vegeteriana creu que, en el millor dels cassos, sols consisteix en menjar bledes bullides. I que hi van d'errats! Els que pensen així, tal vegada no s'han adonat de la gran quantitat de plats que són fets totalment amb verdura, des de temps immemorials a la illa

de Mallorca.

Si recapitulam podem fer-ne un bon llistat si no fixau-vos: Quantes castes de sopes, arrossos, purers o cremes es poden fer sols amb verdures? Quantes castes de cuinats amb llegums diferents? I què en direm dels cocarrois i de les coques amb verdura? I què no ho són bons el tumbet, el trempó, les truites...

Hem de considerar que vivim a una illa que no sempre ha gaudit d'un estatus social com el d'ara en que tenim a l'abast tot el que poguem imaginar (culinàriament parlant). La nostra terra es conrava tota, no com ara, i proporcionava gra, lle-

gums, verdures i fruites (certament que no sempre bastava el que es produïa per a auto-abastir-se).

La gent no tenia altre remei que consumir la fruita i la verdura durant la temporada de collita o bé havia de manipular totes les que eren factibles de conservar per poder-ne menjar més endavant.

Ara, amb els mercats saturats de cap a cap d'any, ens costa saber quina és el temps de determinada verdura, tal vegada seria bo fer un calendari que ens pogués orientar a l'hora d'adquirir els productes hortícoles propis de cada estació i d'aquesta manera podríem aprofitar l'oferta abundosa de verdures que tenim a la primavera. Cal dir que complauran molt tant fetes d'una manera o com d'una altra. Pensau que podem menjar-les: crues, bullides, fregides, ofegades o torrades, però no oblidem que hem de procurar emprar-les el màxim possible de fresques perquè conserven més vitamines. Ω

COMUNICATS

Attemptat a l'Editorial Moll: Agressió a la llengua i a la cultura catalanes

En relació a l'attemptat -sortosament d'efectes limitats- que han sofert les instal·lacions de l'Editorial Moll, des d'ERC volem constatar que no és el primer cop que s'intenta limitar les llibertats ciutadanes a partir de l'ús de la violència: incendi provocat de les instal·lacions de TV3 a Alfàbia amb responsable identificat, destrossa de les pancartes d'ERC a les eleccions espanyoles de 1993, danys a cotxes que llueixen símbols propis de la nostra nació, insinuació de boicot a la trobada per la llengua que enguany s'ha celebrat a Lluç o bé les amenaces al conseller Rami.

Aquesta plantejaments agressius contra la identitat mallorquina, que els violents qualifiquen molt encertadament de catalana, no resulten sorprenents en un moment marcat per les campanyes i els actes de to marcadament centralista i contrari a la defensa del nostre fet diferencial al si de l'Estat espanyol que s'han impulsat des de Mallorca i Eivissa.

Consideram que les institucions responsables de l'ordre públic disposen de prou informació sobre les persones que formen aquestes agrupacions que inciten a la violència amb el seu discurs radicalment intolerant i en contradicció amb els més elementals principis democràtics i de raó.

Exigim que es prenguin les mesures de seguiment i de control oportunes per tal d'evitar que es tornin a produir aquests actes, a la vegada que així s'avanci en la prevenció d'una possible escalada d'aquesta mateixa violència. **Josep Serra**

*****

Les JERC-Illes publiquen el n° 10 de la seva revista "Terra Nostra"

La federació de les Illes de Joventuts D'Esquerra Republicana acaben de publicar el número 10 de "Terra Nostra".

El primer número de "Terra Nostra" va sortir el Maig de 1994, i era una època on aquesta publicació sortia d'una manera irregular, en la qual les JERC començaven el seu procés de consolidació de la seva presència en la Catalunya Insular. Actualment la revista surt cada mes. Aquest fet demostra clarament que les JERC són actualment una organització ferma i activa, i és l'única formació juvenil que està clarament a favor de la independència dels Països Catalans o Catalunya: de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó.

En principi "Terra Nostra" només s'envia a la militància de les JERC i a diverses entitats amb les que mantenim relacions, però també l'enviam als simpatitzants que ho desitgin, els quals poden telefonar al 728826. **Mateu Mas, JERC Illes.** Ω

ES GALL

Gonellades

• Perera sana fa peres, si la regues també creix; un poble de bon de veres mai s'odia a si mateix.

Els gonelles fan flamada: tenen el foc per parany, l'odi i la mort per petjada... Qui apedrega sa teulada està boig, diu el refrany.

No faceu la pasta molla, defensor de la nació; feis bullir, com sabeu, l'olla i ficau-hi aquesta colla, oh sant Jordi d'es Racó.

Des del cel moveu tempesta i engegau mil llamps forcats; aqueixa gent és la resta d'aquella que en mala gesta afusellà avantpassats.

El foc encès mai espera, el seu camí és un fibló; perilla la "Calaixera" que us costà tanta suor.

Si el foc anàs contra Espanya, se'n mouria de pastís! No és igual quan la campanya va en contra d'aquest país. Ω

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....

Adreça.....

.....C.P.....

Població.....

C.I.F. ....Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....

Adreça.....

Núm. entitat.....Núm. sucursal.....

Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**